

Oroszházi HARANGSZÓ

XI. évfolyam 2. szám · 2004. feltámadás hava

Húsvét vagy feltámadás ünnepe?

Természetesen kinek mi! Van, akinek húsvét, van, akinek a feltámadás ünnepe. Nemrég hangzott el a Kossuth Rádióban – egyházi ember idézte –, hogy egy szociológiai felmérés szerint 10 millió magyarból 1 millió maradt hűséges az egyházához, és abból az 1 millióból 200 ezer ember jár rendszeresen templomba. Ráadásul ez az adat nem is egy egyházellenes rádióműsorban, hanem idén, március közepén a Vasárnapi Újságban hangzott el. És még az is hitelesíteni látszik mindezt, hogy az említett rádióműsor elején hallható keresztyén meditációban hangzott el ez a felmérés, egy katolikus igehirdető szájából.

Más a közvélemény-kutatás és más a szociológiai felmérés, de csak munkamódszerét tekintve. Bár mindkét esetben a tudományosság látszatát igyekeznek kelteni, ám mindkét esetben előremegfogalmazott ideológia vagy érdekefilozófia áll mind a közvélemény-kutatás, mind a szociológiai felmérés előtt. (Felejtethetetlen példa a közvélemény-kutatások manipulációs célzatú felhasználására a 2002-es tavaszi választások alkalmával.)

Ennek ellenére mégis elgondolkodtató az adat: 1 millió keresztyén van az országban, és 200 ezren élnek hitéletet. Mondja egyszociológiai felmérés. Kihangsúlyozza egy katolikus igehirdető felebarátunk a közszolgálati rádió vasárnap reggeli műsorában. S még azt is hozzátesszi a szociológiai felmérés, hogy több millió ember csak akkor veszi igénybe az egyházat, ha szüksége van rá. Hát valóban vannak dolgok, tárgyak, eszközök az életünkben, amelyek ott hevernek az asztalfiókban, s csak akkor vesszük elő, ha szükségünk van rá. Ha úgy gondoljuk, nincs szükségünk rá, eltesszük vagy eldobjuk. Úgy látszik, nem kevesek szemében ilyen, még nem eldobott eszköz az

egyház, hiszen alkalmanként szükség lehet rá. Mégiscsak ünnepélyesebb egy templomi esküvő, mégiscsak keresztelejtjük meg a gyereket, minket is megkereszteltek, vagy nehogy beteg legyen, mégiscsak más az áhítat egy egyházi temetésen. Persze van, aki lemond erről az ünnepélyességről, szokásról vagy áhitatról, de ez még mindig a kisebbség, legalábbis országszerte.

Húsvét vagy feltámadás ünnepe? A szociológiai felmérés és a hozzácsatlakozó meditáció után újra feltettük a kérdést: húsvét vagy feltámadás ünnepe?

Meghökkenve hallottam valakitől évtizedekkel ezelőtt, hogy mi magyarok orális típusú emberek vagyunk. Orális típus: szájon keresztül, a száj érzékszerve segítségével érzékeljük, tudatosítjuk a világot, vagyis igazán csak az létezik számunkra, aminek íze van. Ezért a feltámadás ünnepe is a „húsvét” szóval nevezték el őseink, akik még – ha kényszerből is – betartották a katolikus szokás szerinti 40 napos böjtöt, és alig várták, hogy ennek a február közepén kezdődő húsnélküliségnek feltámadás ünnepén vége legyen, ezért a feltámadás ünnepe a hús vételének, az evésének a lehetőségét jelentette számukra. Nem érdekes, hogy az Úr Jézus feltámadt a halálból, csak az a fontos, hogy végre ehessünk húst.

Ma már természetesen a böjt csak nyomelemben maradt meg az emberek emlékezetében, de a „húsvét” elnevezés, azaz a hús vételének lehetőségéről, a húsevésről kialakított elnevezés itt maradt, és csak nagyon keveseknek tűnik fel, hogy ezt az ünnepet – a feltámadás ünnepét – mennyire hibásan, tévesen, gyomorszíntelen neveztek el eleink, s ünnepelünk kortársaink.

Pál apostolnak a Filippibeliekhez írt levelében olvashatjuk a következő meg-

rendítő sorokat: „*Most pedig sírva is mondom, hogy ők Krisztus keresztyének ellenségei, az ő végük kárhozat, a hasuk az istenük, és azal dicsekszenek, ami a gyalázatuk, mert földi dolgokkal törődnek. Nekiünk pedig a mennyben van polgárjogunk, ahonnan az Úr Jézus Krisztust is várjuk üdvözítőül, aki az ő dicsőséges testéhez hasonlónak változtatja a mi gyarló testiünket.*” [Fil 3,18–21] Talán ezekben a sorokban a legkeményebb, de legtalálhatóbb az állítás, hogy „a hasuk az istenük”, s akkor már nem lehet csodálkozni, ha a feltámadás ünnepe is a hús vételének, falásának a lehetőségével fogalmazták meg eleink, mi pedig már – tudva, vagy nem tudva – ragaszkodunk az elnevezéshez is, és a gyomorszínhez is. Igaz, van ennél még rosszabb szint is, ami már a színvonal nevet sem érdemli meg, de most maradjunk annál a témánál, hogy húsvét vagy feltámadás ünnepe?

Mennyivel hasznosabb lenne lelki értelemben, ha a böjt biblikus vagy evangélikus értelmezését gyakorolnánk, aminek a lényege az önvizsgálat és a bűnbánat, vagyis saját lelki és testi nyomorúságunk, bűnösségünk felismerése. S ha felismerem testi-lelki elveszettségemet, akkor választhatok a halál passzivitása és a Krisztustól kapott örök élet csodálatos aktivitása között. Testi elveszettségem lényege benne van a betegségben, az öregedésben és végül a keserves halálban. A lelki elveszettségem benne van bűneim sokaságában, az önzéstől az irigységig, a tiltott dolgok utáni vágyakozástól a kifiamodott tettekig, akár a hűtlenségig, amelynek fájó velejárója az összeomlás, a szenvedés, a kiborulás.

Ezeknek a nyomorúságoknak a láttán választhatom a fadarabsorsot: semmiről sem tehetek, sodródok, mint a folyóban

Kereszt

Tárgyilagosan pontos meghatározás szerint a kereszt két, egymást merőlegesen metsző egyenes. Ilyen egyszerű!

Mégis megszámlálhatatlan, értelemre és érzelmekre egyaránt ható jelentéssel, jelentőséggel bíró fogalom a lényegült át az emberiség egyetemes tudatában.

Gyermekkoromban volt egy különös álmom. Felnéztem az égre és egy kereszt alakú, hatalmas, tömört, sötét felhő borult fölém. Furcsa érzés fogott el, nem volt az félelem, inkább valami áhítatos, talán cseppnyi szorongással teli megilletődöttség. Nem emlékszem, hogy bárkinek beszéltem volna róla, de az álmom még egy ideig elkísért, azután elnyelte a feledés.

Mostanában jutott eszembe ismét. Újra magam előtt látom, elgondolkoztam.

Visszatekintve a mögöttem maradt évtizedekre, felidézve életem egy-egy álmomát, örömteli és bánattal, gondokkal megterhelt eseményeit, a magam, vagy olykor mások hibájából elszenvedett fájdalmait, egyre inkább menedéket adó, puha, meleg takarónak látom azt a felhőt, amit két, ölelésre tárt, óvó, védő kéz borított fölém nehéz napjaimban, hogy a viharoktól megoltalmazzon. Isten megtartó, féltő szeretetének jelképét hordozza ez a régi álmom. Arra figyelmeztet, hogy ne szűnjek meg hálát adni kegyelméért, amivel mindeddig elárasztott!

Kereszt... egymást merőlegesen metsző két egyenes... egyszerű mértani alakzat, mégis, jelen van életünkben, környezetünkben.

Ha karunkat ölelésre tárjuk, testünk keresztet formál.

A régebbi házak ablakainak fája keresztet alkot. Így is mondják: ablakkereszt. Talán elsvároosodott világunk finitora, hogy az újabbakból ez az elem már hiányzik! De megtaláljuk a keresztet a legtöbb ajtó szerkezetében, életünk dolgáiban, mindennapi beszédünk fordulataiban.

Az aratók régen a gabonakévékből keresztet raktak... Döntést kívánó helyzetekben gyakran mondjuk, hogy keresztúthoz érkeztünk...

A művészet – különösen a népművészet – már régen felismerte a kereszt formai szépségét. Benne van sok szépséges fafaragás mintázatában; a legszebb hímzések keresztöltéssel készülnek.

Mély értelműnek érzem, hogy a matematikában az összeadás jele a kereszt, amit úgy is felfoghatunk, hogy növeli az adott összeg értékét. Hozzáad vagy éppen megsokszorozza azt. A kotta hangjait az előjelként alkalmazott kereszt feleme-

li! Beethoven egy szép gondolatában párhuzamba állítja a hangokat felemelő keresztet az élet terheit jelentő keresztrel, s azt mondja, ahogyan a kottában, úgy az életben is igaz, hogy a kereszt felemel! Ebben a gondolatban benne rejlik a legfontosabb, ami mögött az eddig elmondottak mind semmivé törpülnek! Az egyetlen, a leghatalmasabb, mindenföldi dolgon túl, az örökkévalóságra mutató véres valóság, agolgotai KERESZT.

Gyilkos kezek hideg gépiességgel ácsolták keresztte a két durva gerendát, nem is sejtve, hogy bűneinkből való megváltásunk, az örök kárhozatból való szabadulásunk örökérvényű, örökkévaló jelképét, Istenszeretetének, Megváltónk véres áldozatának eszközét hozták létre. Senki nem hitte volna, hogy éppen a legsegyenteljesebb kivégzési eszköz egyszer és mindenkorra az emberiség legszentebb jelképévé magasztosul.

Földünkön mérhetetlenül sok a bűn, rengeteg a szenvedés, a sokféle emberi nyomorúság.

Életünk terheit, szenvedéseinket szokásunk keresztnek nevezni. Olykor valóban úgy érezzük, gyengék vagyunk elhordozásukhoz.

Milyen megren dítő belegondolni, hogy Jézus Krisztus mindezt a temérdek gyarlóságot, vétet, szennyet és gyötrelmet magára vette, felvállalta, elszenvedte! Meghalt a keresztben helyettünk, értetünk, miattunk!

Megváltónkra emlékeztet a jelképpé magasztosult kereszt, a világ keresztény országaiban. Ég felé mutat a templomtornyok csúcsán és az oltárokon. Jelen van otthonainkban és közösségeinkben.

Megjelenik – sajnos, sok esetben hit és tisztélet nélkül viselt – ékszerinken.

Az útszéli kereszték régen valóban megállásra, imádságra, Isten előtti leborulásra hívogatták az arra járókat. A mai ember sok lóerős autójával elszáguld mellettük, jó, ha egy pillantásra észreveszi. Igaz, vannak kevesek, akik megállnak, lefényképezik, albumba rakják esetleg kiállításra viszik, őszinte kegyeletből vagy műgyűjtésből, ki tudja?

Temetőinkben a sírkeresztek emlékeztetnek földi életünk múlandóságára, és az örökkévalóság reménységére.

Böjtben járva a bűnbánat, az önvizsgálat idejét éljük, de a nagypénteki gyász sötétjén áttör hűsvét hajnalának derengése!

A bűn és halál mélységei felett győzedelmes fényben ragyog a KERESZT!

Evangelikus Élet, utólag

Szeretettel kérjük Kedves Olvasóink megértését: a Magyarországi Evangelikus Egyház egyetlen országos heti lapja, az Evangelikus Élet gyülekezeti terjesztésre szánt példányszámai hetek óta nem érkeznek meg időben, mindig csak az aktuális vasárnap után. Így az érintett vasárnapon nem tudjuk az aktuális számot átadni a testvéreknek. Elnézést ezért!

Kérjük az alábbiak megértését: az elkövetkezendő esztendőre nem rendelünk egyetlen egy gyülekezeti terjesztésű példányszámot sem, hanem felhívjuk mindenki figyelmét, hogy amennyiben olvasója akar lenni a lapnak, rendelje meg személyesen. Azt nem tudjuk megmondani, hogy akkor a lap időben érkezik-e, de akkor legalább a címekre megérkezik.

Azért mondjuk le az Evangelikus Élet gyülekezeti példányait, mert – takarékosági okokból – előre kifizettük a terjesztési példányok bekezdési összegét az egész esztendőre (százazres nagyságrend), és végül nem tudjuk a késve megérkezett példányokat értékesíteni.

Ha valaki olvasója szeretne lenni a lapnak, rendelje meg személyesen, ebben a Hivatalunk segítségét ad.

ELNÖKSÉG

Folytatás az 1. oldalról

a fadarab a halálos vízese zuhataga felé, és majd csak eltűnök az anyagi valóság dübörgő semmijében, és a hit nélküli szónok majd elmotyogja, hogy soha nem feledünk... amíg a temetőkapun ki nem lépünk.

De választhatjuk azt, amit a feltámadás ünnepe jelent! S ennek az ünnepkörben két középpontja van! A nagypénteki kereszt és a feltámadás harmadnapon!

Nagypénteki kereszt: bűneinkért bemutatott egyetlen érvényes áldozat, amit az Úr Jézus Krisztus, mint főpap és mint Isten Báránya mutatott be értetünk! Bűneink bocsánata!

Feltámadás harmadnapon: győzelem a halál felett! Nem a fadarab sodródását vállalom, hogy majd elnyeljen a halál vízese, hanem az élő Úr Jézus Krisztus követését vállalom! Ha pedig ezt teszem, akkor az életem útja – a halál zuhatagán keresztül is – az Örök Életbe vezet.

Böjt

Friss szelek, ragyogó napfény, enyhülés, tisztulás képe rémlik fel, amikor végre ki lehet tární az ablakot, és nem fagyos lég, hanem friss, tavaszi szél áramlik be.

Eleven élményem: átrendezni az életet, az életem elemeit, tárgyait. Felforgatni a dolgokat, melyek addig esetleg mozdulatlanul álltak. Kézbe venni mindent, megvizsgálni, hogy milyen is, mit keres ott, honnan van, és mire lehet még használni. Jó lesz-e valamire, vagy éppen útban van és csak terhel.

Leltár. Megmozdítani, arrébb tenni, megvizsgálni az életünk dolgait. Ezáltal egyre újabbak válnak láthatóvá. Olyasmi is, aminek a létezését már rég elfelejtettük, és most, íme, újra itt vannak előttünk. Jé, hát ez is az életemben volt (van)?

Előbukkannak értékes holmik is, talán olyanok is, amiket már régóta kerestünk, talán még használható dolgok is előkerülnek, csak éppen piszkosan, poroson, tisztogatásra várva. Egy kis törődés, kezelésbe vétel, és máris majdnem olyan, mintha új lenne. Így veszünk kézbe szépen sorban mindent. Sokszor azonban csak az derül ki, hogy már régen meg kellett volna tőle szabadulni. Csak a helyet

foglalta. Most talán van erőnk elbúcsúzni tőle.

Így vizsgálunk meg mindent. Tárgyainkat, lomjainkat. Böjtben ugyanígy lelki vagyónkat is. Szokásainkat, erőnk beosztását, időtöltéseinket, emberi kapcsolatainkat. Mi az, ami maradhat, sőt maradnia kell, és mik azok, amiket ki kell dobni. Hogy könnyebbé váljon életünk hajója.

És rádöbbenhetünk: hogyan tudott ez vagy az a megszokott dolog annyi erőt, időt elfoglalni az életünkből! Hogy lehetett ennyire fontos! És mi minden értéke-sebbitől vette el a helyet! Más dolgok pedig hogy lehettek annyira közömbösek számunkra?

Egy ilyen rendrakás közben aztán persze azt találjuk, hogy csupa por a kezünk. Igen, a régi dolgok elővétele, a lélek mélyének fölforgatása megterhel, szükség van utána a tisztulásra.

A zsolnárost hívjuk segítségül: „Vizsgálj meg, Istenem, ismerd meg szívemet!” Így, a Lélek erejével, Krisztus világosságában vizsgáljuk meg a szív mélyét, hogy az számunkra is ismert legyen: „Bizony, megvallom bűnömet, bánkódom vétkeim miatt.” Rádöbbenünk, hogy mennyi és

milyen sokféle hordalékot sodor az életünk. Kellenek ezek? – kérdezzük. És Isten megadja a választ – valójában sokkal kevesebb kell, mint gondolnánk, azokat viszont Ő megadja. „Boldog, akinek hűtlensége megbocsáttatott, vétke eltöröltetett.” Jó annak, aki az életét terhelő régi (vagy akár új) kacatokat ki tudja dobni, aki ki tudja mondani: erre nincs szükségem! És Isten megtisztít a káros, földhöz kötöző, haszontalan dolgoktól – bűneinktől.

Ahogy egy költözéskor, tavaszi nagytakarításkor kidobjuk kacatjainkat, mindazt, ami tönkrement, darabokra tört, kinőtt, megfakult, elszakadt, dohos, megpenészedett, megromlott, használhatatlan. Azért, hogy ne az életünk legyen tönkrement, darabokra tört, kinőtt, megfakult, elszakadt, dohos, megpenészedett, megromlott, használhatatlan.

És a nagytakarítás után megmosak-szunk magunk is, a kezünkre, ruhánkra tapadt, orrunkat facsaró, pórusainkban megülő port letisztítjuk magunkról. Bocsánatot kérünk embertársainktól és a Teremtőtől. Hogy új erővel indulhassunk, hogy szárnyalhassunk.

NAGY ERVIN

Vigyázzatok és imádkozzatok!

Húsvéti imádság

A Golgota fölött szétfoszlott a felhő; az ormokat járó, sziklátat tördelő vihar lecsillapult, a templom kárpitját kétfelére repesztő földindulás megszűnt; az ijesztő sötétség eloszlott, s a kereszt felett felragyogott a nap.

A rettegés elmúlásáért, a napnak fényéért, diadalmas világosságáért téged illet a hála, Istenünk!

A kereszt sötét teste kizöldült, az elszáradt fa kivirágzott; áldássá lett általa az átok, dicsőséggé a megaláztatás és dicsekedés a gyalázat. Ez a te műved, Atyánk, a te szent neved legyen ezért áldott!

A megtört test megelevenült; a dárdadóféstől kiomlott vér nyomán a fán az üdvösség virága fakadt; a „feszítsd meg” rémes kiáltása új életnek lett bölcsődalává.

Urunk, a te erőd, hatalmad tette ezt, légy áldott!

Amit gonoszság és bűn kitervelt, s pokoli kéjjel végrehajtott, Te megváltottattad, győzelmet szereztél a te Szentednek.

Dicsőség neked!

Elhengerítve a sírról a nagy kő, a pecsét letörve, a koporsó zára felszakítva. A sírban nincs Jézus. Angyal szava hangzik az őt keresőkhez: „Nincs itt, hanem feltámadott!” Igazságos Isten, hála legyen neked!

Édes jó Atyánk! Ujjongó szívvel mondunk neked hálát, hogy megengeded érünk ismét Jézus feltámadásának áldott, szent ünnepét!

A húsvét megnyugvást, bátorságot, örök életünk felől boldogító bizonyosságot kölcsönöz lelkünknek. Fölöttünk sincs a halálnak hatalma, nem félünk, nem rettegünk a sírtól, Jézus feltámadott, feltámadunk mi is, vele és általa nyerünk diadalmat halálon és poklon.

Erősítsd lelkünkben, Istenünk, a feltámadásba vetett szent hitet, hogy örök legyen a mi húsvétünk!

Áldott légy, Krisztus, drága Megváltó, ki elhoztad értünk a kintteljes halált! Örök dicsőség legyen szent nevednek, menynei Atyánk, ki adtál nekünk diadalmat a mi Urunk, Jézus Krisztus által. Ámen.

KOVÁCS ANDOR

(Megjelent az Orosházi Evangélikus Élet 1936. április 9-ei számában.)

Jövevények vagyunk

1Pt 1,17–21

Semmilyen hús nincs – tárta szét a kezét a nagydarabhentes. Én megelsápadtam, mert ahogy beléptem a boltba, a hentes egy laza mozdulattal a pulton lévő hatalmas, szeleteletlen karajt az asztal alá dobta. Néztam az embert, és ott a hentes-üzletben rádöbentem: idegen vagyok a faluban, ahova a héten költöztem feleségemmel és két gyerekemmel. A történet több mint harminc éves. Most újra felrémlik, ma is látom a mozdulatot, azt miként tűnik el a hús, és érzem, hogy idegen vagyok.

A történetnek jó vége lett, mert amikor a kántorunknak elmeséltem ezt az egészet, összecsapta kezét: – Hát ő az én másod unokatestvérem, majd szólok neki! Szólt is, és attól kezdve az unokatestvér volt zavarban, ha azt kellett mondani a „papunknak”, hogynincs hús.

„Félelemmel töltésitek jövevényiségetek idejét...” – hangzik az apostoli intés. Idegenek, jövevények vagytok! Ezt nem a pontuszi, ázsiai, kappadóciai szórványgyülekezetnek írja, hanem nektek, nekünk. Jövevények, idegenek vagyunk! S ez azt jelenti, hogy gyanakodva, idegenül néznek ránk, és annyi sem jut nekünk, mint a helyieknek. Ebből az idegenségből éppen nem kifelé megyünk, hanem erre tart a világ, a miénk, de még inkább a gyermekeinké.

Képzeljük el, ha most azt kérném, hogy az orosházi születésűek üljenek a templom egyik felébe, és velük szembe azok, akik nem itt születtek, valószínűleg lenne egy kis mozgás. Nem is csodálkoznánk rajta. Város lett Orosháza a környékbéli falvakból, de az ország más területeiről is idetelepedtek emberek. Kit a hivatása, kit a házastársa hozott. A városiasodás régen megindult, ezzel együtt a lakosság mozgása is. Nyílt titok, ez a mozgás gyorsulóban van, és május elsejével még inkább fel fog gyorsulni. Nemcsak nálunk, egész Európában, de az egész világon egyre több jövevény lesz! Most elszorul a szívem, és megkérdezem, lesz-e valaki, aki gyermekeink, unokáink mellé majd odaáll az idegenben, és azt mondja: ő a „miénk”, ahogy egykor valaki ott a borsodi kicsi faluban szólt: „Ő a mi papunk”!

Egyre-másra jelentik ki az EU országai: egyelőre ne menjünk hozzájuk dolgozni. Még nem is láttak, azt se tudják, mire vagyunk képesek. Csak széttárják a kezüket: nincs. Talán kicsit később... most ne gyertek.

Szétnézve Budapesten vagy más nagyvárosban, itt és bárhol a világon, a széttárt karokon nem is csodálkozunk. A szabad mozgással nemcsak a jó szándékú emberek, hanem sok megbízhatatlan, kétes elem, félresiklott élet indult szerencsét próbálni.

Bizony, ott van a félelem a szívünkben: vajon gyermekeink élete az idegen környezetben nem sikklik-e ki? Lesz-e mellettük valaki, aki jó szóval segíti őket? Lesz-e, aki az első botlás után felemeli, meghitelezi nekik a bizalmat, hogy amit elrontottak, azt újra megpróbálhassák?

Általánosabban megfogalmazva: egyre többen kérdezik, hogy jövevények Európája vagy gyökértelen emberek földje lesz-e a térségünk. Mert a világ, ami felé megyünk, nemcsak a korlátlan felemelkedések, de a félelmetes bukások lehetőségét is magában hordozza. Az intellemtől jogos és megszívlelendő: *Félelemmel töltésitek el jövevényiségetek idejét*. Idegenben az elbukás esélye megnő, és a segítő kezek megfogyatkoznak. A bukás nem törvényszerű, mert:

1.) „Nem veszendő dolgon, ezüstön vagy aranyon váltattatok meg...” Értékesek vagytok, vigyázzatok magatokra. Írja az apostol.

A böjt fontos üzenete, hogy Atyánk van, aki mellénk áll. A vándorúton nem vagyunk egyedül. Ahogy egyik ismert énekünk mondja: „Velem vándorol utamon Jézus”. Böjtben így mondhatjuk: értünk vándorol, értünk halt meg a kereszten, hogy a jövevényeket rádöbentse: ők is értékesek. Ő kezekedik értünk az idegen világban. Ő mondja: ez az én emberem. Böjt harmadik vasárnapjának szoltára nem véletlenül hangzik így: Szemeim az Úrra néznek szüntelen. Onnan van segítségem.

Most gondoljunk arra, hogy Orosházát jövevények építették fel. Zombáról idevándorolt evangélikus családok. Akik akkor idejöttek – jobb életet és vallásszabadságot remélve –, nem sikkadtak el, hanem felemelkedtek, felemelve a környezetet is. Tiszteletes munkával felépítették templomukat, iskolájukat, otthonukat. Egyszer érdemes így körülnézni Békés megyében. Hála Istennek, nem egy „Orosháza” település újult meg a török kiűzése után. A megyét és részben az országot dolgozó jövevények kemény, tiszteletes munkával építették újjá a törökök kiűzése után. Ezeknek a közösségeknek az igazi összetartó ereje nem a „gyors

meggazdagodás” volt, hanem a közös hit. Mivel Isten szemében drága, megváltott emberek, s éppen ezért nem mindegy, miként élük „jövevényiségük idejét”. Ezek a telepések iskolát és templomot építettek mindenütt, mert hozták a tanítójukat és a papjukat.

Etikai tartás, önbecslés nélkül az ember nem jövevény, hanem gyökértelenné lesz. A mozgást, amiben élünk, nem lehet megállítani, de nagyon fontos, hogy visszük-e magunkkal azt a hitet, hogy „Isten szemében drágák” vagyunk. Ha ezt a hitet feladjuk, lehet, hogy meggazdagodunk, csak éppen az emberségünk szenved csorbát, a lelkiünk pusztul el.

2.) Péter levele a biztos jövő felé mutat és hív. Hívta az egykori olvasóit és hív most minket is. Ez a jövő túlmutat Orosházára, az ország, sőt a Föld határain. Örök életre hív! A hétköznapi küzdelmekben, fáradalmakban el szoktunk feledkezni róla. Pedig böjtben ott van a kereszthalál is. Elmegyünk ebből a világból, de nem a semmibe, hanem Isten elé. Az Örök Házába. Textusunk egy feltételes mondattal indul: „*Ha pedig mint Atyátokat hívójátok őt segítségül*”, akkor nem mindegy miként élünk, mint jövevények. Hiszen célunk van! Örök életre vagyunk hivatalosak, erre készülünk földi utunkon.

El kell gondolkodni azon, hogy amikor a keresztyének komolyan vették az örök hazát, akkor lett fontossá a „múlandó”. Így tudott a reformáció nem új „rítust” hozni, hanem egy tisztább etikai magatartást. Nem a „hítet” újította meg, hanem az egész társadalmat. Erre a megújulásra nekünk is szükségünk van.

3.) Ehhez ki kell mondani a fájó igazságot is, amit mi ritkán merünk kimondani: Jézus megváltott „*atyáinktól örökölt hibávaló életmódunkból*”. A keresztyén hit nem az előttünk járt nemzedékek hagyatékának őrzését jelenti, hanem ennek meghaladását. Többet és tisztábban kell tennünk egyházunkért, nemzetünkért, mint amit az előttünk jártak tettek. Ezzel tartozunk nem csupán nekik, hanem a mennyei Atyánknak is. Annak a Krisztusnak, aki megelőlegezte nekünk nemcsak ezt az életet, de az örök életet is.

Péter leveléből ez egyértelműen kicseng, hiszen talán pogány, esetleg zsidó hitből megtért embereket szólít meg, éppen a keresztesítésük előtti ünnepi pillanatban. Amikor szembe kellett nézni a múlt bűneivel is.

Azt hiszem, egyházi, nemzeti és egyéni múltunk reális értékelésével még adósak vagyunk. Néha úgy beszélünk magunkról, mint a világ legkiválóbb nemzete, másik oldalon szeretnénk felejteni, felejtetni hovatartozásunkat.

Egykori osztálytársam jelenik meg előttem. Háromnapos osztálykirándulásra mentünk, s ő mindig elmaradt, meg

kellett várnunk. Mert gondos szülei az amúgy is apró természetű gyerekeknek egy iszonyú nagy hátizsákot adtak, sok-sok felesleges teherrel teletömve. Talán mi is így vagyunk múltunkkal. Pedig a bűjt igaz bűnbánatra hív, egészen személyesen és közösségeinkben is. Azért, hogy a hiábavaló felesleges terheket lerakjuk. Mindenki gondoljon a saját padlására, pincéjére, esetleg kamrájára. Van-e ott felesleges porfogó? Aztán életére, hátha ott legalább annyi van. Le lehet rakni, meg lehet szabadulni bűneinktől. A levél ezért íródott, hogy a vándorok felesleges dolgokat ne cipeljének. A bűnbánat nem megaláz, hanem felemel.

Péter levele tele van lendülettel. Meg lehet és meg is kell szabadulni az „atyák” bűneitől. A levél hív egy új, egy tisztább életre, amit éppen a keresztségben kapnak meg a megkereszteltek. Világunkban, egyházunkban saját életünkben is ott vannak hiábavaló, használhatatlan, túlhaladott dolgok. A keresztyén hit nem csupán „szokások” továbbadása, hanem a krisztusi hit továbbadása.

Hihetetlenül gyorsan megváltozott mindannyiunk élete, kezdve attól, hogy miként főzünk, mosunk, takarítunk, egészen odáig, miként töltjük a szabadidőt. Ha visszanezünk húsz év távlatába, csak a magunk otthonában, és elképzeljük, hogy mindaz, ami húsz éve még senkinek nem volt a családban vagy az utcában eltűnne az otthonunkból, lehet, hogy azt éreznénk, kiraboltak. Én magam újra és újra meglepődöm, hogy foglalkozások, eszközök anyagok, amik az én életemben természetesek voltak, azokkal az unokáim már nem is találkozhatnak. Gőzmozdony, cséplőgép, kotlóstyúk (nem sorolom tovább), mindezek eltűntek már. Ezért nem megijedni, hanem reménységgel lehet előre nézni: igen, változik a világ. A hit reménység. A változásban Isten ajándékát is meg lehet látni, ha merünk a jövőben gondolkodni.

Ennek a reménységnek a tartalma az a Krisztus-hit, hogy az ember érték. Ez nemcsak önbecsilest ad, hanem újra megtanít a „szolidaritásra”. A jövevény is testvér. Az előttünk lévő húsz évben sokan fognak jönni ebbe a városba „idegenek”, és sokan fognak innen elindulni, jóval messzebb mint szüleik, nagyszüleik. Ijesztő belegondolni? Nem! Lehet reménységgel gondolni, ha nem felejtsük el Isten szeretetét: sokba kerültünk neki. Áron vétettünk meg. Ha ezzel a hittel indítjuk útra gyermekeinket, és így nézünk az idegenre, akkor lesz reális reménységünk, hogy nem a gyökértelen emberek világa felé megyünk, hanem képesek leszünk emberibbet teremteni, míg megérkezünk Isten országába.

KERTÉSZ GÉZA
ev. lelkész (Budapest–Józsefváros)

The passion of the Christ

Krisztus szenvedéstörténete Mel Gibson szerint

Mel Gibson világhírű filmszínész legújabb rendezésre adta a fejét, és valószínűsíthető mind a kassa-, mind a világsiker. Az USA-ban 2004. február közepén mutatták be a filmet, és olyan nagy volt az érdeklődés, hogy a tervezett 2500 helyszín helyett 4000 vásznon, 2800 moziban mutatták be egyszerre az Úr Jézus Krisztus szenvedéstörténetéről szóló filmet. Eddig – a filmtörténelemben – ez látszik a legnagyobb sikernek lenni, mert már eddig is rekordot döntött a nézők létszáma.

A film nagy érdeklődést és ellenállást váltott ki egyszerre. Elsődlegesen antiszemizmussal vádolták meg a filmet, amit csak azért nem lehet értelmeznünk, mert a történelmi körülmények megváltoztathatatlanul adóttak, és fájdalmas módon hangzott el a korabeli szereplők szájából, hogy az ő vére rajtunk és fiainkon. Drámai olvasni a Mt 27,25-ben: „Az egész nép így kiáltott: »Szálljon ránk és gyermekeinkre az ő vére!«” Természetesen ezzel a mondattal nem lehet igazolni az antiszemizmust, ugyanis az Úr Jézus Krisztus a mi bűneinkért, minden ember bűnéért halt meg, Ő Isten Bárányaként magára vette mindannyiunk bűnét, Ő az egész embervilág megváltója.

A „Krisztus passiója” című film az Úr Jézus földi életének utolsó 12 óráját dolgozza fel, meglehetősen naturalista módon. Valóságosan akarja elénk állítani a filmet, hogy az Úr Jézus Krisztus milyen rettenetes fájdalmak árán váltott meg minket az örök kárhozattól, úgyhogy a nézőnek bele kell törődnie abba, ha durva

a kínzások megjelenítése, ha meglehetősen sok vér folyik el, ha a rendező speciális effektusokkal akarja a látványt a szívnünkbe impregnálni. Így váltott meg Isten Fia (téged és engem) az örök haláltól.

Az is igaz, hogy – újságbeszámolók, rádió- és tv-hírek szerint – a jelenetek olykor annyira véresek, hogy voltak olyan nézők, akik nem tudták nézni a filmnek ezeket a részeit. Azonban akadtak olyanok is, akiket nagyon meghatott ez az alkotás, és „sírtak az elérzékenyüléstől”. Meglepő reakció, hogy a sokfajta filmhez szokott, edzett esztéták szintén bénultan ültek a végén.

Állítólag március 25-étől kezdve – így szól egy hazai hír – a magyar mozikban is látható lesz Mel Gibson filmje. Az biztos, hogy ennek a filmnek a megtekintését nem azzal a formulával biztatjuk, hogy „jó szórakozást”, hanem talán az lenne a stílszerű, hogy áldott magunkba szállást, önvizsgálatot és felismerést, hogy az Úr Jézus Krisztus ennyit szenvedett értünk, ugyanis Krisztus szenvedései valóságosak voltak. Természetes az, hogy a színészek esetében sok a trükk-felvitel, hiszen hogyan is lenne az másként, de sose felejtjük el, hogy az igazi Főszereplő, az Úr Jézus Krisztus valóságosan szenvedett értünk, hogy nekünk üdvösségünk, helyünk legyen az Isten Országában. Ne felejtjük el filmnézés közben, hogy a szereplők mögött ott van az Igazi Főszereplő, aki ilyen módon készített nekünk helyet saját szavai szerint (Jn 14,1kk).

RJ

Újságunk repertóriumáról, kérdéssel

Kérdéssel fordulunk újságunk olvasótáborához: szeretnénk hozzávetőlegesen felmérni, hogy kiknél vannak meg esetleg az elmúlt 10 esztendőben megjelent Harangszó példányszámait teljesen vagy majdnem teljesen. Természetesen nem szeretnénk senkit sem megfosztani az újságunktól, mégis keresünk olyan testvéreket, akik Hivatalunk, illetve a Fénysugár Klub javára le tudnának mondani gyűjteményükről. Az egyházakosság levéltárában természetesen 2 példányban hiánytalanul megvan az elmúlt 10 esztendő összes száma, de – amennyire erre mód és lehetőség lenne – szeretnénk a teljes példányok számát tartalmazó gyűjteményünket erősíteni. Az sincs kizárva, hogy esetleg több testvér tudná összeadni a 10 éves időszak példányszámait.

Újságunk repertóriumára készül, aminek ebben az esetben a lényege az, hogy lesz egy évfolyamonkénti tartalomjegyzék, lesz egy olyan jegyzék is, amely a szerzők nevét (és a forrás megjelölését) tartalmazza, valamint a legérdekesebb témák jegyzéke is készül. Ha az oldalszámok engedik, néhány jelesebb tanulmányt is közreadunk a kötetben.

SZERKESZTŐSÉG

Az élet és a halál útja

Homília 5Móz 30,1–20 alapján

A homília szó azt jelenti, hogy versről versre vagy gondolatról gondolatra haladni egy textuson belül. Épülésünkre szolgál azige tanulmányozása.

„1. Amikor majd beteljesednek rajtad az áldásnak és az átoknak... igéi...”

Mózes 5. könyve = Deuteronomium = a Törvények ismétlése. Vagyis mindaz, amit Isten eddig Törvényként (= Tóra) elmondott, lehet egyszerre áldás és lehet átok! A megtartott Törvény áldás. Azaz, ha az ember Isten rendje szerint rendezi be az életét, akkor áldás. Ellenkező esetben, ha az ember semmibe veszi Isten Törvényeit, akkor átokká válik a számára. Átok = ártalmára válik.

Még a természeti törvényekkel is így van ez. Például a tömeg és a sebesség helytelen megválasztása egy autós számára átokká válhat, azaz karambolla járhat együtt. Közismert a gravitáció. Ha betartom a természeti törvényeket, akkor életben maradok, ha nem, akkor átokhalált halok.

Isten törvényei hasonlóképpen működnek: egyszerre áldás és átok a Törvény. Csak a betartott Törvényről ne higgyük, hogy üdvösséget hoz, de üdvös földi életet igen.

„... és megszöveled mindazok közt a népek közt, amelyekhez előzött Istened, az ÚR,”

Ezt a Törvényt minden körülmények között meg kell tartani, mint ahogy a természeti törvényeket sem lehet felfüggeszteni, egy pillanatra sem. Mindegy, hol vagyunk, a tömeg és a sebesség akkor is törvény, s a gravitáció is. Isten törvényei „a népek között”, a nem istenhívők között is érvényesek. Kísértés kameleoni = az ember szeret alkalmazkodni a környezetéhez, idomulni a körülményekhez. A Törvény megszívlelendő a nem hívők között is, mert a Törvény meder, keret, összetartó erő, külső kapaszkodó. Csak visszaélni nem szabad vele, hiszen a törvényeskedés már a lélek perverzója.

*„2. és ha megtérsz Istenedhez, az ÚRhoz, és fiaddal együtt teljes szívvel és teljes lélekkel hallgatsz a szavára, egészen úgy, ahogyan ma megparancsolom neked,
3. akkor jóra fordítja sorsodat Istened, az ÚR, könyörül rajtad, és újra összegyűjt minden nép közül, amelyek közé elszórt Istened, az ÚR.”*

„Ha... akkor” sor jön: ha megtérsz az ÚRhoz, de családdal együtt, és teljes szívvel-lélekkel, akkor „jóra fordítja sorsodat az ÚR”. Két súlyos, elszomorító feltétel: a teljes családnak Istenhez kellene térni! Az ember szíve megremeg ennek hallatán. Itt van egy nagy vagy nagynak mondott gyülekezet, és vajon hány teljes család van a templomban? Itt már megroggyan lelkünk. A másik hasonlóképpen nehéz feltétel: teljes szívvel és lélekkel kellene az Úr parancsára hallgatni.

„4. Ha az ég széléig űzött is el Istened, az ÚR, még ott is összeszed, onnan is elhoz, 5. és bevisz téged Istened, az ÚR arra a földre, amely atyáid birtoka volt, és te is birtokba veszed, jót tesz veled, és jobban megszorít, mint atyáidat.

6. Szívedet és utódaid szívét körülméleti Istened, az ÚR, szeretni fogod Istenedet, az URat teljes szívedből és teljes lelkedből, és élni fogsz.

7. Mindezeket az átkokat pedig ellenségeidre és gyűlölőidre hártja Istened, az ÚR, azokra, akik üldözték téged.”

Ez az igeszakasz is azok közé tartozik, melyekre a mai Izrael mindennapi politikáját alapozza. Vallja, hogy államának létrejötte 1947-ben Isten akarata volt. Visszavándorlási politikájának teológiai alapja volt. Kr. u. a 2. sz. elején, az utolsó messiási felkelés (Bar Kochba) miatt a rómaiak szétszélesztették a zsidókat.

Döbbenetes, hogy a templom hiányában az áldozat Krisztus keresztje óta bemutatathatatlan. A történelem nagy tanító-mester! Mert a történelem Isten eszköze.

A 19. század vége felé volt a Dreyfus-ügy Franciaországban: egy silány kémkedési ügyről volt szó, amiből zsidóellenes tüntetések lettek Párizsban. A bírósági tárgyaláson jelen volt Th. Herzl budapesti születésű zsidó is, s az ő fejében született meg a gondolat, hogy önálló államra van szüksége a zsidóságnak, mert nincs, aki megvédje őket. Így született meg a cionizmus: vissza a Sionhoz. Csakhogy több mint 1800 év telt el – ez 60 generációt jelent –, és közben az arabok megsokasodtak azon a vidéken. Az is igaz, hogy a 70. körüli generáció térhetett vissza. De ez az ige is ott van előttük, a politikai döntés összefonódik az igei-teológiai látással: bárhova űzött is el az Úr, onnan is összeszed téged. Tehát Izrael politikája mögött ott van az ótestamentumi prófécia a viszatérésről, az összeszedésről.

Csakhogy az arabok sokmillió nagyságban jelen vannak, s épp ezért armageddoni feszültség van, azaz innen kezdve már inkább Krisztus visszajövetelének drámái (de örvendetes) előjeléről beszélhetünk! Krisztus parúziája, visszajövetele a figyelemre méltó: igei kijelentés van a népek csatájáról is, az utolsó nagy ütközetről is, az utolsó háborúról is, amit Armageddonnál vívnak majd meg. Tehát a keresztyén figyelmet inkább Krisztus visszajövetelére kell irányítani. Jelenleg Izrael és a palesztinok háborúzása különösen is figyelmetető jelzés.

„15. Lásd, eléd adtam ma az életet és a jót, de a halált és a rosszat is.”

Innen kezdve ez már a mi tétünk: nekünk kell dönteni. A mérleg egyik serpenyőjében van „az élet és a jó”, a másikban a „halál és a rossz”. Minden világos, egyértelmű. Természetes, hogy az ember az előbbi választja. Ennél mi sem egyszerűbb! Ha patkánymérget és csokoládét teszünk valaki elé, hogy válasszon, nem nyilvánvaló, hogy a csokoládét akarja? Vagy ha korbácsolást és simogatást ajánlunk fel valakinek, hogy válasszon egy alapos verés vagy egy kedves simogatás között, nem egyértelmű, hogy melyiket kéri? Nem teljesen természetes, hogy az ember nem ellensége magának? Pénzt vagy életet (vö. halált)? – kiált a rabló, és az ember engedi, hogy elvigyék a pénzét, mert az életet választja. Pénzt lehet még szerezni, de a földi élet egyszeri, így kézenfekvő, hogy az ember mit választ.

De mintha mégsem így lenne: Isten elénk adta az örök életet és az örök és kárhozatos halált! Tessék megnézni, mit választ az ember ma? Szétkocsmázott életek, tönkretett életek, szétvert életek, züllött életek – ezek nem életek, hanem maga a halál. Furcsa módon az ember mégis ezt, vagyis a halált választotta.

S végül a nagyon személyes kérdés: de mit választottam én? Maghallottam-e Isten igéjét? És az életet választottam?

S akkor nagyon alázatosan kell kimondani: nem én választottam az életet, hanem Krisztus szólított meg engem. Természetesen ez minden igaz keresztyéne igaz: *„Nem ti választottatok ki engem, hanem én választottalak ki, és rendellek titeket arra, hogy elmenjete, és gyümölcsöt teremjete, és gyümölcsötök megmaradjon, hogy bármit kértek az Atyától az én nevemben, megadja nektek.”* [Jn 15,16]

Nekünk már ez az Isten törvénye, a Krisztus törvénye: meghallani kiválasztó igéjét, szavát, és gyümölcsöt teremni, a Lélek gyümölcsseit.

Különösen ilyenkor, feltámadás ünnepe táján: Krisztus az élet, az örök élet, és rajta kívül a halál van. Krisztust választom, az életet választom! RIBÁR JÁNOS

„Kérjük a jó Istent, adja nekünk Túróczy Zoltánt!”

A jeles igehirdető 1933-as orosházi lelkészi meghívásáról

A közelmúltban látott napvilágot a Túróczy Zoltán evangélikus püspök életútjáról szóló, illetve igehirdetéseit és visszaemlékezéseit tartalmazó két kötet, *Isten embere* címmel.

Túróczy Zoltán (1893–1971), a magyarországi evangélikus egyház történetének kiemelkedő személyisége három ízben volt püspök. 1939-ben Nyíregyházán iktatták be először a tiszai egyházkerület püspöki tisztébe. Ugyanott 1945-ben letartóztatták, és a népbíróóság háborús büntett vádjával – nem jogerősen – 10 évi fegyházbüntetésre ítélte, de 1946-ban szabadlábra helyezték. 1948-ban lemondott püspöki hivataláról, és Győrben lett lelkész. 1948 decemberében zsinati elnökként az állammal kötött egyezmény egyik aláírója, két nappal később Szabó József beiktatta a dunántúli egyházkerület püspökének. 1952-ben állami nyomásra megvált tisztségétől, nyugdíjazták. Harmadszor 1957. február 6-án Ordass Lajos iktatta be, ezúttal az északi egyházkerületben. Még az év decemberében kénytelen elhagyni hivatalát, mivel az állam Vető Lajost tekintette legitím püspöknek. Győrött élt egészen haláláig.

Most, hogy e köteteket olvasgatom, eszembe jutottak a harminc-negyven évvel ezelőtti családi ebédek utáni beszélgetések. Ekkor feleségem nagyapja, Tóth László (1895–1984) kántortanító nemcsak saját pályafutásáról vagy katonaelményeiről mesélt, hanem a régi egyházi életéről is. Említést tett arról, hogy Kálmán Rezső (1889–1933) lelkész halála után a Győrben szolgálatot teljesítő nagy hatású szónokot, Túróczy Zoltánt hívta meg az orosházi gyülekezet. Az írásbeli felkérés mellett még egy delegáció is elutazott, hogy nyomatékokat adjon az ügy komolyságának, az orosházi evangélikusok szeretetének és egyező akaratának.

E múltidézés hatására annak eredtem nyomába, hogyan vallanak erről az írott források...

Hónapok teltek el, míg Kálmán Rezső halála után felocsúdott a megdőbbsent gyülekezet. A három lelkészi állásból a felvégi parókia megüresedett. Kovács Andor (1866–1946) esperes évtizedek óta töltötte be az alvégi lelkészi tisztséget, Horémusz Pál (1884–1957) pedig úgynevezett központi lelkész volt.

Mint az ilyenkor lenni szokott, megindultak a találgatások. Az Orosházi Friss

Újság 1933. november 23-ai számában így írt erről: „Az egyház érdekeit néző hívek akaratára egységes azon tekintetben, hogy olyan lelkészt válasszon a gyülekezet, aki kiváló szónoki képességével, példaadó életével, önzetlenségével a hitélet emelését hathatósan elő tudja mozdítani, és aki szívvel-leléssel hivatásának él. Így terelődött a figyelem Túróczy Zoltán győri lelkészre, akinek személye országosan tisztelt és elismert. A győri gyülekezet néhány éve egyhangú választással hívta meg Túróczy Zoltánt, mint fiatal özdi lelkészt, aki már akkor kitűnt meggyőző szónoklataival és nagy-szerű szervezőképességével. Orosházára is csak úgy jönne el, ha a hívek egységes akaratával választanák meg, ahol nagy a megértés. Pár éven belül két ízben is beszélt Orosházán, tehát sokan megismerték.”

Az egyházközség képviselő-testülete 1933. december 27-ei ülésén utaltak a december 9-ei gyűlésre, amely egyhangúlag kimondta, hogy a megüresedett lelkészi állást meghívás útján kívánja betölteni. Hézer Béla képviselő-testületi tag előterjesztette az egyházközség és a képviselő-testület tagjainak óhaját: Túróczy Zoltán lelkész urat hívják meg Orosházára.

Horémusz Pál lelkész is örömmel nyugtázta, hogy Túróczy Zoltán meghívása mellett egyhangú lelkesedéssel áll az egész gyülekezet: „Midőn megtudtuk tőle az örömhírt, hogy egyhangú meghívás esetén hajlandó hozzánk eljönni, abban is az Isten rendelkezését láttuk. S azóta, hogy várjuk őt és beszélünk róla, máris az ő buzgósága érezteti hatását. Szüksége van Túróczy Zoltánra nemcsak a híveknek és a gyülekezetnek, de szükségünk van nekünk is, lelkésztársainak. Isten nem áldott meg mindenkit egyenlő képességekkel, azért nem lehetünk egyformák: Gyülekezetünkben a három lelkész egy lesz buzgóságban, fáradozásban, a gyülekezet és a hívekért való munkában. Kérjük a jó Istent, adja nekünk Túróczy Zoltánt!” – fejezte be beszédét Horémusz Pál.

Az egyetlen „ellenszó” nélküli meghívásról megírták a levelet, melyet egy tiztagú küldöttség – Csizmadia András országgyűlési képviselő vezetésével – vitt Győrbe. Az utazók között volt dr. Marsall Ferenc tb. főszolgabíró, Kunos István főjegyző, Baranyai Kálmán bírósági, dr. Bulla Sándor egyházközségi ügyész, Balás Béla felső-mezőgazdasági iskolai igazgató, dr. Gabnay Sándor községi főorvos, Roman-csik Mihály ny. telekkönyvvezető, Szalay József bognármester és ifj. Süle László.

Am ekkor jött a hidegzuhany. Már az 1934. január 4-ei Friss Újság közétette: „Túróczy Zoltán nem jön Orosházára. Eredménytelenül járt a küldöttség Győrben.” Hiába volt az egyhangú meghívás, az il-lusztris delegáció felsorakozása, „Túróczy Zoltán gyönyörű beszédben válaszolt a küldöttségnek, amelynek vége azonban az volt, hogy elhárította magától az orosháziak megtisztelő meghívását, és kijelentette, hogy Győrben marad.”

1934. január 14-én megérkezett az egyházközséghez Túróczy Zoltán lemondólevele is.

Nem maradt más hátra, minthogy választás útján töltsék be a felvégi lelkészi állást. Az 1934. február 28-ai pályázati határidő lejártáig összesen 30 (!) jelentkező akadt. A legnagyobb tábora Fürst Ervin szentetornyai lelkésznek volt, de Benkóczy Dániel battonyai, Kirner Gusztáv békésabai és Nikodémusz Károly brassói lelkész is meghívást kapott próbaszónoklatra. A jelentkezők között találjuk még Gyurán György orosházi segédlelkészt, Pusztay József gádorosi, Zoltán Emil nagyszénási lelkészt és másokat. Mint érdekességet említjük meg, hogy az utolsó napon adta be pályázatát Zászkaliczky Pál pitvarosi segédlelkész.

Időközben olyan híresztelés kapott lábra, hogy Gyurán Györgynek (aki ugyanúgy rozsnói gimnazista volt mint Túróczy) „köszönhető” Túróczy döntése. Ezt tisztázandó Túróczy levelet írt neki, amit a helyi Friss Újság április 1-jei száma közölt: „Kedves Barátom! Készséggel kijelentem, hogy én Veled az orosházi lelkészválasztás kérdésében sohasem tárgyaltam, sem élő szóval, sem levélben. Tőled vagy neved alatt ez ügyben soha levelet nem kaptam, s azok között az indokok között, amelyek a megtisztelő meghívás visszautasítására készítettek engem, Neked semmiféle szereped nem volt. Sokat gondolok az orosházi választásra, s kérem az Urat, áldja meg a választást. Szeretettel köszönt testvéred az Úrban. Győr, 1934. március 24. Túróczy Zoltán”

Az 1934. június 10-ére kiírt lelkészválasztó közgyűlésen Fürst Ervin 593, Benkóczy Dániel 194, Kirner Gusztáv 73, Nikodémusz Károly 9 voksot kapott.

Így zárult Túróczy Zoltán orosházi meghívása, s 1934. július 1-jén a szintén kiemelkedő képességű igehirdetőt, Fürst Ervint iktatták be Kálmán Rezső örökébe.

KOSZORÚS OSZKÁR

A harangok zengő üzenete

Köszöntöm az Ünneplő Orosházi Harangszó Íróit és Olvasóit! Lapjukat egyre szívesebben olvasom, mert a lutheri szellemet tükröző mind gazdagabb szerkesztése nem elégszik meg az informális, felületesen átlagos hangvétellel, hanem „mélyebb érintéssel” a lelket is megszólítja! Ószinte készíttetés éreztem arra, hogy a várossal szünetelő kapcsolatomat félretéve legalább az eleimtől örökölt hitem érzékeltetésével a bensőmhöz közel álló hittestvéreimhez szóljak szívből, hitünk bizonyosságával. Mert az Élet sokkal több a pusztá létezésnél. Ha nem is lehet tökéletes, de teljesebbé tennünk érdemes! Mióta édesapám az örökkévalóságba költözött, ha tükörbe nézek, nem magamat látom, hanem úgy érzem, mintha épp’ édesapám jönne szembe. A „hetediziglen” bibliai kifejezést, az öröklés isteni rendjét Ő is, sok isteni jel között, „üzeni” nekünk! Ezt nekem is ajánlatos „továbbadnom”. A megszólaló harangszó gyerekkorom óta a mai napig „megszólít”! Ezért küldöm „A harangok zengő üzenete” című meditációs cikkemet a „Harangszó” évfordulója kapcsán születésnapra köszöntésül! Édesapám emlékére a solymári női karnak is hasonló üzenetű művet írtam „Konduló harangok üzenete”. Majd értünk is szólunk a harangok!

SZOKOLAY SÁNDOR

Nekem a harang kondulása, az óra ütése, a szív dobbanása gyermekkorom óta méri az időt. A mi időnk! A harangszó zúgása életem legünnepelebb hangzó élménye! Összeköti a földet az éggel! Ezért is emelték a harangokat toronyba, hogy az ég felé irányítsák figyelmünket.

A harangszó a zenekarban is kivételes pillanatok felidézője! Elfogult szubjektivitással vallom a harangszó üzenetét, de a szavak végessége nehezíti a mondandó közhelyek fölé emelését. Épp ezért hívom segítségül költőinket, felerősítő szándékkal idézve, citálva, érzékeltetve harangasszociációikat. Őt olyan magyar költőt idézek, kiket jól ismerek; többször zenésítettem verseiket, s harangszimbolikájú költeményeik rejtett titkaiba belefelelkezhettem. Úgy érzem, hogy Ady Endre, Babits Mihály, Dsida Jenő, Nagy László és Szabó Lőrinc költői harangzúgásából meríthetünk.

Ady Endre „Az Isten balján” című versében kimondja: „Az Isten van valami-ként: / Minden Gondolatnak alján. / Mindig neki harangozunk / S őt, jaj, én ott ülök a balján. // Az Isten könyörületes, / Sokáig látatlan és néma, / Csak a szíviünkbe ver bele / Mázás harangnyelvekkel néha.”

A népét ostorozó Ady „csapásait” sokszor a népköltészetbe illő gyermeki naivitásba, zenei könnyedségbe fordítja: „Tegnap harangoztak, / Holnap harangoznak, / Holnapután az angyalok / Gyémánt-havat hoznak.” hogy azután profécias hangját alaphangjaként zengesse újra: „Ha itt a Szélvész, szívet elébe, / Ha itt az óra, verjen hangosan... // Neked a tűzvész már az élet. / A félrevert harangos napok, / Kínok, tébolyok és haragok, / Végső szándék...” De a biztatás

sem marad el: „Az Istenhez gyöngye szódat emeled: / Teveled lesz akkor az Isten.”

A költőnek az „alszik a magyarban a magyar”-szerű elégedetlensége és dekadens fájdalom mély tónusú: „Sötéten szállongsz, vészharangod alszik / S önmagadnak vagy bús döbbenete.” Ezt a „Rázd meg szívedet” című versében írja, majd így folytatja: „Ha most híznád meg harangját szívednek, / Halál-angyalok szárnya búgna kórust / Az Élet részeg, égverő dalához / S megtárogna az ördög mély-titok.” Később a harang tematikája summáz is: „Sötét a felhő: Istennek felhője, / Bús a harangod: Istennek harangja, / Ontsd a felhődet, kongasd a harangod, / Eld el a sorsod, eld el a szíved.”

Gyakori a költői párhuzam a harang verse és szívünk dobbanása közt: „Szívem vajon nem szent harang verője?” „Torony az éjszakában” című verse pedig összetartó erőt hirdet: „A harangok, a még álmódok, / Össze-kondulnak.”

A „Karácsony” című verse gyermekkorunk falusi karácsonyait álmodja vissza lelkünkbe: „Ének zendül, / Messze zsong a hálának, / Az én kedves kis falumban / Karácsonykor / Magába száll mindenlélek.”

Babits Mihály „Őszi harangszó” című versében írja: „... siess, harangozó! / Az alkony megelőző!” Majd a vers záró sorában: „Siess, harangozó! / A halál megelőző!” Nemcsak az elmúlást, a nagypénteki megváltó halált, de a húsvéti feltámadást, a megújulást is hirdeti: „Szóljanak a harangok, / Szóljon allelujja! / mire jön új március...”

Csodálatos a nagyvárosok templomainak összecsengő harangzúgása, mégis a falusi magányban talán örökebb: „... mikor megjött az este, a falusi este, és szólt a harang, / haraggá nyílt az ajkam, mint az esti virág, és zengett mint a harang!”

A harangok varázsa tovább él, sokszor egy egész életen át: feldolgozásukhoz kell a csend. Babits írja: „A hang, ha elnémult, még nem veszett el: a hang halhatatlan, s mikor már nem is hallja senki, él és röpi tovább! Talán egy isteni fiúl felé!”

A teremtet világ csodáit nem szabad megszoknunk. Babits vallja: „Nem számom én az ostobát, / kinek üres a mennyek boltja: / ki méltó látni a csodát / az a csodát magában hordja.” Babits zenévé oldja verssorait így: „Ünnepre dobban a falunk harangja / s a völgy teknőjét megingatja hangja, / hintaként ing a lanka, ring a lanka...”

Ugyanazt a nyugat-európai verselést, amit Ady emelkedő jambusai ellenére ereszkedővé magyarít tördeléseivel, Babits az elődökön okulva tükölyre viszi, hogy sorai nemcsak muzikálisak, hanem tökéletes verszenék, vagyis már önmagukban muzsikálnak.

Ady és Babits öröksége után egy líraibb, még szomorúbban fájdalmas, rövide szabott életű és messianisztikusabb hajlamú erdélyi költőt idézünk harangvizióiból: Dsida Jenőt. Az „Estharangok” című versének záró sorai: „Langy szellő hozza erdőn, réten át / Az estharangok himnuszos dalát / És imádságba halkul zokogásom.”

„Aranyhídon” című verse is egy torony harangja felé fordul: „Rálépsz az íves aranyhídra: / szédítő szakadék fölött merészen indulsz / a nagy / fekete torony felé, / ahonnan kristályzengéssel hívogat egy piros harang.”

„Te harangozol” című verse szintén az embert állítja a harang középpontjába: „És delet kongat a falu harangja, / és minden kondulással egyre biztosabban / érzed, hogy te vagy a harang nyelve, / és az egész mindenség kék burája: / egy óriás harang. És öblös kongással, / testeddel, véreddel, egész valóddal / te harangozol az egész világnak.”

„Falusi temetés” című verslezárója pedig a fájdalom kongatásaként szól: „És eszeveszett kongatással / édig dagad a falu tornya.”

Ady, Babits és Dsida másként ellentmondásos hevületének külső és belső feszültségeit villanásnyira vizsgáltuk. Következzék Szabó Lőrinc „harangszava”, mely messzebb elmegy üzenetében, mint ahogy politikai elfogultságoktól terhes kora azt sejtette volna. Jelentőségének felismerése ma is késik! Szabó Lőrinc „Párbeszéd” című verse harangzúgásban folytat dialógust Istennel: „... Félek, Atyám, úgy zúgnak a harangok! / – Fiatal tükrömet rontja az árny is, a fény is!... / Ne félj, fiam – téged hívnak a harangok, / te vagy a tükrör, te vagy az árny is, a fény is...”

„Tavaszelé” című verse pedig a tavaszi megújulást, a megváltást, a húsvéti feltámadást saját verselésének szédületes dinamizmusával „égberöpítő”, „szétharangozó ünnepélyességgel” profanitást és szakralitást összeforrasztó hevületével egyesíti: „... Szállok, föl, óriás, torony, / s az égbe szétharangozom: / Erő, Megváltás, Remény és Vigasz / JÖVEL SZENTLÉLEK ÚRISTEN, TAVASZ.”

Az „Egyedül” című versében írja: „... Ezért kell mindig csöndben maradnom, / akkor is, ha ijedt harangokat dobál be a szél az ablakomon...”

„Magány” című versének „csend adta” záró sora: „Istent szívembe lopja a magány.”

A harangokról legtöbbet az a költő mondott el, aki „nem-várva-is” érezte, tudta saját halálának közeledtét. Szívbetegsége valóságossá tette, hogy harangütésszerűek a szívdobbanásai. Önvallató, önfaggató költeménye saját üdvössége felől nyugodtabb, mint a közösség üdvössége, magyarul: a NEMZET ÜDVÖSSÉGE FELŐL. Ha ezt nem is írja le, sorai között érezzük közösségi felelősségét! Saját életét nem féltő magatartását pár sora elárulja: „Nem félek a rohamos kicsinyedéstől, / nem félek a semmisüléstől. / Mert FÉNY VAGYOK IMMÁR.”

A közösségi hangja keményebb: „... láttatok-e kovácsolt láncot végighúzni a violákon? Én láttam, nincs feledés! ÉN HARAGOMMAL KERETEZEM SZÖRNYŰ KERTÉSZEID KÉPÉT, MAGYARORSZÁG!”

A költő szerint „ezektől” meglehetősen bővülnek a harangok is. De ki üzen a harangjainak szorításában nekünk ily szívszorítóan? Nagy László halálbizonyosságú verskötetének a címe: „Jönnek a harangok értem”. E kései, prózai szabad vers vallomása mindennel elszámoló lényegleszűrődésű élet-összefoglaló. A harangszó feladata szerinte az, „hogy a toronynak legyen hangja”. Nagy László versonorai a legkeményebb veretű siratóénekek súlyával szólnak: „... konganak a harangok, bonganak, tagolják az idő határtalan versét, nehogy megőrüljünk vad folyamától...” „Sírnak a harangok, vigasztalnak... karolják a harangok a tántorgókat. Sírnak a harangok a hősésben. Harangok, harangok, számon tartanak engem is. Jönnek a harangok értem...” „Lépkedek haza, hazának. Torony iránt és anya iránt...” „... és megkondul bennem a harang...”

Befejezésül a harangszó üzeneteként egy egészen személyes zenei élményemet vallom meg: Kodály Zoltán az örökévalóságban éli tovább klasszikussá nőtt életét. Gyulai Pál versére írt „Este” című vegyes karát a zenetörténet egészen kivételes meghittségi művének tartom. Harangzúgást árasztó nyugalmat sugároz harangok nélkül. A „harang” szó a

versben sem szerepel, mégis ott él a hangok között, amikor „megzendül a Menny harmóniája!” Az igazi menny nem hang, a csodálatos fényben, áradó nyugalomban megzendül! Mert az „esti csillag halvány sugára már mosolyog le a világra”, majd „fényes lesz a mennybolt”, melynek harmóniája által Kodálytól valamit megtudunk arról, amit ő már közelebről ismert. Ezek a záró ütemek valamiféle *csendes esti mennyi harangszóvá lényegülnek lelkünkben*: melynek kicsengését „a lélek hallja”! S lassan, lágyan elringatják édes álmokkarjai. Mintha az „Esti dal” földi hangjának mennyi változatát hallanánk. Mert ez is „bátorítja szívünk álmát”! Ilyesfajta békét, belső békét harangozzon belénk ébren és álmunkban, s majd az örökkévalóságban az Isten!

SZOKOLAY SÁNDOR

Szelet vetni, szavazatot szerezni...

Nem volt túlzottan nagy a vihar, de mégis felborzolta a kedélyeket egy Demszky Gábor nevű úr felelősnek fel-tüntetendő javaslata, mely szerint a hívőknek kellene teljes egészében finanszírozni az egyházak és intézményeik hitéleti tevékenységeit. Természetesen egy álságos – egyéb jelzőktől tekintünk el – felvetés volt ez, s egy képpel kifejezve olyasmí, mint amikor valakit éveken, évtizedeken keresztül éheztenek, gyötörnek, megaláznak, rossz hírért keltik, sokaktól elidegenítik, erejétől és vagyonától megfosztják, majd odalökik egy nagyon nehéz terepre, hogy álljon helyt és tartsa el magát, s mindazokat, akiket még rábiztak.

Lényegében a felvetés tartalmával nem is érdemes foglalkozni, hiszen csak hangulatkeltő jelentősége volt. A megnevezett úr akart valamit mondani, hogy az amúgy is egyházellenesek táborából néhány EU-s szavazatot megszerezzen, mert kellemetlen és égő lenne a jó komputerprogram ellenére is a küszöb alatt maradni. Tehát mondani kell valami nagyot, szagosat, és az egyházgyűlölközött lesznek, aki voksukat, illetve ikszüket majd abba a rubrikába helyezik (hacsak nem lesz közös lista, mert akkor nyuszifülekét is rajzolhatunk a szavazólapra, ha egyáltalán lenne értelme elmenni szavazni). Már csak azért is érdemes volt foglalkozni a felvetéssel, mert így módunk van közreadni a hírt: „MSZP hí-

vő tagozat: nem merült fel az egyházi finanszírozás felülvizsgálata. A szocialista párt egyházi ügyekkel foglalkozó műhelyeiben nem merült fel az egyházak támogatásának kérdéseivel foglalkozó, Vatikán és Magyarország közötti szerződés felülvizsgálata – nyilatkozta Nyakó István.

Ezen túlmenően fontos megjegyezni, hogy a magyar társadalom jelentős része vallása gyakorlását saját zsebből finanszírozni nem tudja” – mondta az MSZP hívő tagozatának ügyvezető alelnöke Demszky Gábor főpolgármester javaslatával kapcsolatban, amely szerint a párt javaslatot nyújt be az Országgyűléshez annak érdekében: az egyházak hitéleti tevékenységét a jövőben ne közpénzből, hanem a hívők felajánlásából finanszírozzák.

Nyakó István hangsúlyozta: több százezer ember, például a falvakban élők, nyugdíjasok, nagycsaládosok nem képesek pluszterheket átvállalni az államtól. A szocialista párti képviselő ugyanakkor kitért arra is, elfogadja, hogy a liberális gondolkodás egyik meghatározó eleme az állam és az egyház szétválasztása.”

Lehet, hogy nem mindenki tudta, amit ebből a hírleírásból meg lehet tudni: az MSZP-nek van egy ún. „hívő tagozata”. Az, hogy az MSZP elutasítja a koalíciós társ felvetését, világos volt, de annak a közzététele – itt nálunk – mégiscsak érdekes, hogy íme, van egy szocialista hívő tagozat. Innen elindulhatna a gondolkodásom helyi viszonylatban, de eltekinthetünk tőle.

Erjé

Sajnáljuk a tévedésünket, azaz helyesbítés

Tévesen jelent meg az előző, február 22-i, jubileumi szám gyűlekezeti híreiben egy nyugdíjba vonult testvérünk neve, ami helyesen: Vargáné Csizmadia Ella. A tévedést az okozta, hogy a szerkesztőség konzervatív gondolkodása miatt a férj nevéhez a „-né” kiegészítő ragot tette, s ezzel eltűnt a leánykori családnév. Tévedésünket sajnáljuk, nekünk is változtatnunk kell konzervatív (ami nem egyenlő a maradival) gondolkodás-módunkon, hiszen a legmodernebb variáció az, hogy ezentúl a férfiak is felvehetik feleségük leánykori nevét, s így egész sok változat adódhat.

SZERKESZTŐSÉG

Az ökumenikus mozgalom

Kedves Olvasók! Nemrég Ribár János esperes úr az ágostai hitvallásról beszélt, kialakulásáról és fogadtatásáról. Ezt a hitvallást katolikus részről elutasították. Ennek következménye a mai napig fennálló törés a nyugati kereszténységben. A reformátorok úgy gondolták, hogy idővel az egész egyház reformálódni fog. Ez nem történt meg mind a mai napig. Ha vannak is változások, alapvető áttörés mégsem következett be. Az elválasztó falak nem tűntek el. Írásom másik kiváltó oka Sípos Etel Álmos református lelkész Magyar Nemzetben megjelent cikke, amely az ökumené témáját is érintette, és erre válaszként megjelent id. Hafenscher Károly írása az Evangélikus Életben. E cikkem több mint 100 év történeiséit foglalja össze. Azt sokan tudják, hogy történeti szempontból csak akkor kezdenek foglalkozni egy témával, ha a vizsgált eseménytől, eseménysortól legalább 50 év eltelt, hogy meglegyen a megfelelő távolságtartás, objektivitás. A megalapozatlan véleményalkotás elkerülése végett a legújabb fejleményekre nem térek ki. Cikkemben nem csupán tényeket szeretnék továbbadni. A keresztény ember feladata ebben a világban az, hogy az élet fejleményeit a Szentírás fényében vizsgálja meg.

Az ökumenikus mozgalom arra szerveződött, hogy gyógyírt találjon a keresztény egyház szétszakadozottságára. Maga az ökumené szó görög eredetű, eredetileg „oikumené”, aminek jelentése: „az egész lakott világ”. Mai alapvető jelentése keresztények közös és egységes fellépése. Az ökumenikus mozgalom megítélését nagyban befolyásolja az, hogy mi hogyan tekintünk erre. Íme, néhány meghatározás, amelyeket az érthetőség kedvéért átfogalmaztam.

A Rahner szerint az ökumenikus mozgalom elsősorban igazi dialógus, párbeszéd. Ebben a dialógusban az egyházak kölcsönösen tájékoztatják egymást tanrendszerükről és életükről, egymás megértésére törekcsenek, és mozgósítanak a közös cselekvésre. A kölcsönös türelmetlenség felszámolása az ökumené célja. A lényeges kérdésekben való közös meggyőződésre jutás az alapvető szándék.

A Kránitz szerint „A teológiai szóhasználatban azon keresztények egységmozgalmát értik, imádság és párbeszéd révén. Azoknak a falaknak a lebontásán fáradoznak, amelyek még mindig megosztják Krisztus egyházát.”

A Vallástörténeti Kislexikon (1986) az ökumenikus mozgalmat a protestáns

egyházak kezdeményezésére létrejött törekvésnek tartja, a különböző hitelvek alapján álló felekezetek és keresztények együttműködésére törekszik, háttérben a szekularizáció felszámolására irányuló szándék áll. A protestáns és katolikus egyházak közös politikai, társadalmi és békeakcióinak megszervezése a mozgatórugó.

E három meghatározás nagyon hasonlít egymásra. Nagy különbség van a hangsúlyokban. Leginkább párbeszédre törekszik-e vagy egységes szervezetet akar kialakítani, esetleg társadalmi problémákkal akar foglalkozni, közös erővel.

Az ökumenikus mozgalom története

Most nézzük meg az ökumenikus mozgalom történetét. A keresztények sohasem voltak olyan egységben, amelyet egyesek szeretnének. Az egyháztörténelem során talán nem akadt olyan időszak, amikor mindenhol ugyanazt hirdették, mivel hamis tanítások mindig felütötték a fejüket. Volt úgy, hogy a 4. században az ariánus szekta többségbe került a kereszténységben belül. Ma már sehol sincsenek. Olyan sem volt, hogy egy hatalmi központból irányították volna az egész egyházat.

Az alapvető egység 1054-ben megszakadt, amikor a keleti és nyugati keresztények kölcsönösen kiátkozták egymást. Ez sem állt helyre, sőt az 1500-as évek óta a nyugati is megosztott.

Az ökumenikus kereszténység születésnapja 1910-ben, Edinburghben volt. Ekkor összegyűltek egy Világmissziós Konferenciára. A 19. században a misszionáriusok azt tapasztalták, hogy a különböző felekezeti missziós társaságok akadályozzák egymást a munkában, mivel a közöttük meglévő ellentéteket látják a misszionálandó területek lakói. Emellett a keresztény diakmózmok is csak úgy tudtak működni, ha félretették a felekezetiiséget. Az 1910-es találkozó nagy alakja volt John R. Mott, aki megpróbált összefogni sokféle szervezetet.

Az evangélikusok között is erős volt az ökumenikus törekvés. Már a diakmózmokban részt vevő Söderblom, Uppsala érseke, evangélikus püspök javaslatára nemzetközi összejövetelt tartottak azzal a céllal, hogy a keresztény hit és alapelvek alapján segítsenek a szociális és nemzetközi problémák megoldásában. 1925-ben Stockholmban tartottak egy konferenciát. Létrehozták az Élet és Munka Keresztény Egyetemes Tanácsát. A kö-

vetkező találkozóra 1937-ben, Oxfordban került sor.

Az anglikánok is kezdeményeztek egy mozgalmat, mert szerintük az egység nem jöhet létre úgy, hogy figyelmen kívül hagyják a hitvallások különbözőségét. Ennek a mozgalomnak a neve Hit és Egyházalkotmány, amelynek konferenciájára előbb 1927-ben, majd 1937-ben került sor.

1938-ban két szervezet összeült és megfogalmazta a Egyházak Világtanácsának alapító okiratát. A II. világháború a terveket félbeszakította, így ez csak 1948-ban jöhetett létre. Alapokmánya szerint a szervezet „olyan egyházak közössége, amelyek elfogadják Urunkat, Jézus Krisztust Istennek és Megváltónak.

A szervezetnek eddig hét általános közgyűlése volt. Az első 1948-ban, Amsterdamban. Ez volt az alapító közgyűlés.

A harmadik igen jelentős volt 1961-ben, Új-Delhiben. Ekkor léptek be a mozgalomba a görögkeleti egyházak. Ettől kezdve megfigyelőként ott vannak a katolikus egyház képviselői is, bár ők a mai napig nem tagjai az Egyházak Világtanácsának. A tagság alapját kiterjesztették: „Az Egyházak Világtanácsa azon egyházak közösségét képezi, amelyek az Úr Jézus Krisztust Istennek és Megváltónak vallják a Szentírás alapján, és ezért közös hivatásukat együtt kívánják teljesíteni az egy Isten, Atya, Fiú és Szentlélek dicsőségére.” Észrevehető a változás, itt jobban hangsúlyozzák a Szentháromság szerepét, az ortodoxok kérésére.

A negyedik közgyűlés – mely a legnagyobb vitát váltotta ki – 1968-ban volt, Uppsalában. A korábbiakban a szervezet mindig hangozatta, hogy a nem keresztényeknek krisztusi hitre kell jutni. Erről akkor nem szóltak. A megbékélésről beszéltek, de csak arra gondoltak, hogy vízszintesen kell megbékélni. Az Istennel való megbékélés szükségességéről nem volt szó. Elfogadták az anonim keresztény elméletét, miszerint a keresztény igazság elsőrendű, de ez valamiképpen hat más vallásokban is. Az üdvösséghez szerintük nem kell megtérni Jézushoz. Már magán a gyűlésen többen felszólltak ez ellen, és megpróbálták megtalálni az egyensúlyt a függőleges és vízszintes megbékélés között.

1973-ban Bangkokban rendeztek konferenciát, ahol még inkább kifejtették a világi igazságosság, méltóság, szolidaritás iránti kívánságukat.

1975-ben Nairobiban tartották az ötödik közgyűlést, ahol újból megpróbálták

megtalálni az egyensúlyt a horizontális és vertikális misszió között. A testi és lelki szükségletek fontossága közötti közepet akarták megjelölni.

Az 1982-es limai értekezleten elfogadtak egy dokumentumot. *Keresztség, úrvacsora és lelkesítő szolgálata* címmel. E megállapodást minden felekezet aláírta, még a római katolikusok is, akik – mint már említettem – nem tagjai az EVT-nek. Ettől kezdve kötelesek elfogadni egymás keresztségét a különféle felekezetek. A már megkereszteltet nem lehetne újrakeresztelni.

Ezen események közben a római katolikus egyházban is nagy változás volt. 1962–1965 között a II. vatikáni zsinat kimondta, hogy a protestánsok nem eretnek, és feladták a rekatolizáció elvét.

Vélemények az Egyházak Világtanácsáról

Egyesek teljes mértékben elfogadják ezt a mozgalmat, igen kevés hibát tulajdonítanak neki. Sokuk számára azok, akik elutasítják az ökumenikus szervezeteket olyanok, mintha újra vallásháborúkat szeretnének.

Néhány keresztyén következetesen elutasítja az EVT-t, mivel úgy látja, hogy a célja egy egységes világegyház létrehozása. Véleményük szerint ez eszköz lenne az Antikrisztus kezében. Szép számmal akadnak olyanok is, akik fenntartásokkal fogadják az EVT munkáját. Szükségnek tartják a párbeszédet a keresztyén felekezetek között, de még fontosabbnak vélik, hogy a keresztyének között személyes testvéri kapcsolatok alakuljanak ki.

Álláspontom

Támogatni kell a mozgalomban a párbeszédet, a dialógust a keresztyének között. Ennek létfontosságú feltétele az ökumenikus szemlélet, amely nem azonos az ökumenikus szervezetekkel, bár tudjuk, hogy ezek elengedhetetlen feltételei a közeledésnek. A különféle felekezetek szinte nem egy nyelvet beszélnek. Szükséges egymás nyelvére lefordítani az egyes teológiai gondolatokat. Távlati cél lehet az egységes nyelv kialakítása, természetesen attól óvakodni kell, hogy kétértelmű megfogalmazásokkal próbáljuk ezt elérni. E párbeszéd eredményei már most meglátszanak. Ma Magyarországon van közös hitvallás, még ha egy-egy szóban kisebb eltérések akadnak is. A Miatyánknak is van közös fordítása. Nem is tudom, milyen problémák adódnának az evangélikus iskolában az áhítatokon, ha nem lenne egységes Miatyánk. Kis eltérés itt is van, mivel a protestánsoké befejezőként az ún. doxológiát is tartalmazza: „mert tiéd az ország, (és) a hatalom és a dicsőség mindörökké.”

Kritikával kell fogadni azokat az elkép-

zeléseket, amelyek egységes szervezeti egyesülést szorgalmaznak. Ezt történelmi tapasztalatok alapján mondom. A felülről bevezetett egyesítések nem érték el céljukat. Példaként álljon itt előttünk az 1817-es porosz unió, amikor a király parancsára egyesíteni akarták az evangélikus és református egyházat Poroszországban. Az egy egyház helyett három keletkezett. Egy uniált egyház, és megmaradtak az eredeti felekezetek, mivel az egyháztagok tiltakoztak. Talán azt lehet mondani, hogy kisebbségben vannak, akik intézményes egyesítésre gondolnak.

Szintén fenntartásokkal lehet fogadni az EVT politikai szerepvállalását. Túlságosan is elkötelezték magukat a baloldali gondolatok mellett. Akadt olyan eset is, hogy pénzzel támogattak marxista gerillákat a harmadik világban. Fontos az, hogy az egyház ne zárkózzon el a világtól, de a politikai életben se támogasson kritikátlanul egy-egy ideológiát, különösen igaz ez a pártokra. A 70-es és a 80-as években az EVT többször is bírálta a nyugati kapitalista országokat, de egy szó sem esett a keleti blokkban végbemenő egyházüldözésről.

Elutasítandó a mozgalom munkájában a szinkretizmus, amikor a különféle vallások tanítását és életmódját összekeverik. Az ökumenének elsődlegesen keresztyének között kell folytatódni. Az üdvösségre egyetlen út van: Jézus Krisztus (Jn 14,6). A nem keresztyénekkal másfajta párbeszédet kell folytatni. Nem szabad feladnunk keresztyéni küldetésünket (Mt 28,19–20).

El kell utasítani az univerzalizmus tanítását, miszerint mindenki üdvözülni fog. Ezt akkor is meg kell tennünk, ha egyesek egy-egy szentírási ígére hivatkoznak. A Szentírás teljes üzenete nem ezt mondja. Óvakodnunk kell attól, hogy kiragadjunk ígéretet. Az ördög is ezt tette, amikor Jézust megkísértette, ahogy egyik vasárnap az oltár előtti igében hallhattuk. Így lehet megítélni az anonim keresztyénről szóló tanítást is, amely spekuláción és nem a Biblián alapszik.

Mi a mi feladatunk? Mit tegyünk mi, akik nem vagyunk tagjai az EVT-nek? Legelőször is legyünk tisztában saját felekezetünk tanításával, hitvallásával. Ehhez azonban ne ragaszkodjunk görcsösen, hanem azt keressük, hogy mi az igazság. Megújulások akkor voltak, amikor nem a saját hagyományainkhoz kötődünk, minden megdölgés nélkül, hanem akkor, amikor az Isten igazságát és akaratát kerestük, saját és más felekezetek tanításában, és mindent a Szentírás mérlegén mértünk le. Így találjuk meg az igazságot, és alkalmazzuk a mi sajátos helyzetünkben.

A Fénysugár Klub ünnepe a gyülekezeté is

Istentől kapott ötlet volt 2002 tavaszán egy nyugdíjas klub megszervezése. Nagyon sokan iratkoztak fel a jelentkezési listára, annak ellenére, hogy akkor nem is tudtuk pontosan, hogy hogyan és miként működik majd ez a klub. De a nevét megtaláltuk: Fénysugár Klub.

Egy közösség életében nagy szükség van az ünnepi pillanatokra! Fontosnak tartottuk, hogy megünnepeljük nyugdíjas klubunk 2 éves fennállását, és hálát adjunk Istennek áldásos tevékenységéért, hiszen e rövid két év ellenére is gazdag múlt-ra tekintünk vissza. Így született meg az ötlet még január végén, hogy azt, aki először áldást mondott a klubra, azaz D. Dr. Harmati Béla püspök urat hívjuk meg ennek apropójából, és tartsunk hálaadó istentiszteletet.

Az aktív nyugdíjas éveket élő püspök urunk és kedves felesége, Polgár Rózsa híres gobelinművész, elfogadták a szívélyes meghívást, és ünnepi alkalomra érkeztek Orosházára 2004. március 21-én, böjt 4. vasárnapján, amely ráadásul – laetare = öröm – vasárnapja. A püspöki igehirdetés a közösségről szólt, amelynek van vertikális dimenziója (közösség Istennel, Jézus Krisztus által) és horizontális vetülete (közösség egymással, ugyancsak Jézus Krisztus által). Ünnepeztük együtt az Úr szent vacsoráját, tekintettel a gyülekezet jelesebb létszámára, ún. mozgó formában történt a szentség vétele.

Kedves találkozásra került sor a szentségi alkalom után a gyülekezeti termünkben, ahol a klub vezetője, Koszorús Oszkárné Hajnalka tájékoztatta a vendégeket a klub működéséről, programjairól. Magunk is meglepődtünk, hogy milyen sokoldalú: van fáslik és takarók kötése leprások számára (szolgálat), vannak kézimunkák, s közben kedves és tartalmas beszélgetések, de voltak kirándulások, előadások, közös étkezések (bográcsos és hasonlók), érdekesebb videofilmek megtekintése és megbeszélése, de tréfás délután is volt, amikor anekdotákra került sor. S ami a legfontosabb: egy igazi közösség lehetősége alakult, ami megfizethetetlen!

A Fénysugár Klub ünnepe gyülekezetünk egészének ünnepe! Mert Fénysugár a közösséget keresők számára!

RJ

Fénysugár Híradó

Legutóbb tavaly szeptember végén, felejthetetlen gödöllői és jászberényi utunkról visszatérve számoltam be egyházközségünk ökumenikus nyitottságú nyugdíjas klubjának hétköznapijairól és ünnepnapjairól. Most lapozgatom a – Szalay Judit krónikásunk által pontosan vezetett – szép naplónkat, s felidéződnek bennem az elmúlt félév jeles eseményei. Közben két évsek lettünk, sokan alig várjuk, hogy a kedd és csütörtök délutánt együtt tölthessük el kellemesen, lelki és szellemi tartalommal gazdagon, Istennek tetsző módon.

Tavaly szeptember 30-ára klubunk tevékeny tagjaitól – Nikodém Lajos baptista lelkész úrtól és feleségétől, Szedmohradszky Zsuzsától – hálaadó ünnepélyre kaptunk meghívót. Zsúfolásig megtöltött templomukban Vass Gergely aradi lelkipásztor úr hirdette az ígét és igen színvonalas műsort adott az aradi gyülekezet énekara. Következő klubnapjainkon a Nikodém házaspár énekeket tanított nyugdíjasainknak, amiben nagy kedvvel vettünk részt.

Rendszeresen jelen voltunk a csütörtök esti istentiszteleteken. Még október hónapban Nagy Ervin segédlelkész úr beszélt arról a szemléletváltásról, ami kell, hogy jellemezze az új század kereszténységét. Mi is szeretnénk az igehirdetésében megfogalmazott közösségépítést és otthonos légkört a mindennapjainkban gyakorolni.

Október közepén Budapest–Deák térre utaztunk a 10. Országos Evangelizációra, ahol felemelő ünnepség keretében Szeverényi János országos evangelizációs és missziói lelkész iktatta be D. Szabik Imre elnökpüspök, s az ígét Ittész János püspök hirdette. Az egésznapos program Ezékiel könyve 16. fejezete köré csoportosította üzenetét: „Maradj életben, ember! Maradj életben, család! Maradj életben, gyülekezet, egyház!” A záró úrvacsorai istentiszteleten Gáncs Péter püspök úr szolgált.

Egyházközségünk – a gyülekezet hagyományaihoz híven – a reformáció ünnepére készülő sorozatot tartott *Bibliaiskola János leveleiről* címmel. A Fénysugár Klub tagjai közül szép számmal hallgatták Kondor Péter esperes, Németh Mihály és ifj. Kutyej Pál lelkészek prédikációit, majd dr. Reuss András, az Evangélikus Hittudományi Egyetem professzora zárta a sorozatot. Ő szolgált a délutáni szeretetvendégségen is, amelynek főszerzője klubunk volt. Az asszonytestvérek szeretettel végezték a vendéglátást, a tea-

készítést és felszolgálat, jórészt ők adták össze a süteményeket is.

Közösségünket összekovácsolta még az őszi időszak beállta előtti, jó hangulatban megtartott körömpörköltös vacsora, melyet ismét Szász István és felesége, Manynika főztek, s amivel mindenki elégedett volt. A vacsorán vendégül láttuk Laczki János lelkészjelöltet is.

Többen otthon és a klubnapokon is szorgalmasan kötnek a leprások számára. Tudjuk, hogy Indiában, Brazíliában, Angolában, Bangladesben, Mozambikban és más országokban ma is sok leprás beteg él, és számuk évről évre növekszik. Klubunk másfél éve kapcsolódott be a Nemzetközi Lepramisszió munkájába, keresztyén küldetésünk a segítség, hogy a leprások visszanyerjék egészségüket és a jobb jövőbe vetett hitüket. Eddig 203 fásli és 24 takarót küldtünk el, amit a magyarországi lepramisszió vezetője, a 101 éves Dobos Károly református lelkipásztor még halála előtt egy hónappal is aláírásával nyugtázott. Az ő példamutató életéről vetített filmet a közelmúltban többen megtekintettük a Magyar Televízióban.

Klubunk tagjának, Witt Mártának *Hol keresselek?* címmel újabb verseskötete került a kezünkbe. A Petőfi Művelődési Központban megtartott szerzői estjén sokan ott voltunk.

Minden évben meghívást kapunk az Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium október 23-ai ünnepi megemlékezésére. Ezen az 1956-os forradalmunkra és szabadságharcunkra emlékező délelőttön és templomunk Györy-termében is sokan jelen voltak klubunk tagjai közül Tolcsyvá Béla előadóművész és zeneszerző *Szép szerelmem, Magyarország* című estjén. Nemzeti ünnepünkön együtt emlékeztünk.

Érdeklődéssel vártuk a Liebenzelli Misszió képviselőinek – Gyöngyvér és Edgár Luz – előadását. Ők a német misszió tagjaként Ecuadorban teljesítik feladatukat. Küldetésük mottója: *Azt akarja Isten, hogy minden ember üdvözüljön és eljusson az igazság megismerésére.* [1Tim 2,4] Estjük nem titkolt célja volt, hogy ismét felélesszék Magyarországon a missziói lelkületet.

A művelődési központ koncerttermében pontosan 10 klubtagunk volt jelen a Szokolay Bálint Madrigál Kórus által szervezett találkozón, ahol Szalay Judit aktív tagunk is szerepelt.

A Fénysugár Klub néhány érdeklődő tagja meghallgatta Lovas István újságíró

előadását, ami szintén a kultúrház koncerttermében volt.

Tökéczi László történész november végi estjét iskolánk dísztermében Ribár Jánosné szervezte. Boldogan hallgattuk az előadást, melyben szólt az iskoláról és demokráciáról, erkölcsről és erkölcsnélküliségről, radikalizmusról és önmérséklétről.

Klubunk vendége volt Koszorús Oszkár, aki *Evangélikus művészek a régi Orosházán* címmel Czetter Sámuel rézmetszőről, Oskó Lajos festőről és Magyar Ede építészről szólt, de Turmayer Sándor, Boldizsár István és Csáki-Maronyák József helyi születésű festőművészekről is érdekes történeteket elevenített fel.

Ribár János esperes urat is mindig szeretettel látjuk, szerencsére gyakran néz be hozzánk hétköznapiokon is, szívesen elbeszélget az idős emberekkel, jól érzi magát a Fénysugár Klub tagjai között. Legutóbb *Advent jegyében* címmel verseket és novellákat olvasott fel.

Bár karácsony hetében nem jöttünk össze klubunkban, az ünnepi istentiszteleteken azonban együtt voltunk a gyülekezet tagjaival.

Január a csendes klubfoglalkozásokkal telt el, sokat beszélgettünk, énekelünk, kötöttük a fáslikat és a takarókat, köszöntöttük – mint mindig – a névnapjukat ünneplőket.

Az idén január 18–25-ig a különböző templomokban megtartott ökumenikus imahéten minden este jelentős létszámmal képviseltette magát klubunk. Igyekeztünk hitünket erősíteni Ribár János, Lázárné Skorka Katalin, Nagy Ervinné, Nagy Ervin evangélikus, Kovács Árpád református, Kovács Andor katolikus, Nikodém Lajos és Papp József baptista lelkész igehirdetései által.

Sajnálattal értesültünk a mindnyájunk által szeretett Lázárné Skorka Katalin lelkész döntéséről, hogy a mezőberényi német gyülekezetbe távozik. A január 25-ei istentiszteleten könnyes szemekkel búcsúztunk tőle. Isten áldása legyen további életén!

Január végén látogatott hozzánk dr. Dancsó József országgyűlési képviselő és Molnár Béla, a Fidesz orosházi elnöke. A termet teljesen megtöltő hallgatóság képet kapott városunk és országunk uniós csatlakozás előtti helyzetéről, a nyugdíjasok kilátásairól, az egészségügyről.

Februárban dr. Kiss A. Sándor professzor úr, egyházközségünk presbitere *Magnézium és az élet* címmel tartott élénk érdeklődéssel kísért előadást.

A kommunizmus áldozatainak napján (is) emlékezünk

ENSZ, Európai Unió – ezek a jeles világszervezetek is közhírré tették, hogy meg kell emlékezni a 20. századi totalitárius rendszerek pokoli világáról, hiszen ezek emberek millióinak tették a szó szoros értelmében pokollá az életét.

Egyházi iskolánk is beletagolódott ebbe a világméretű megemlékezésbe, amikor 2004. február 25-e alkalmából meghallgattuk Fekete Pál nyugdíjas tanárurat, aki 1956-ban a Békés Megyei Forradalmi Bizottságelnöke volt, és letartóztatása után a legszörnyűbb kegyetlenkedéseket kellett átélnie a kádárista pufajkások börtönében. A jelenleg Szegeden lakó, rengeteg borzalmat átélt, mégis jó tartású, markáns tekintetű, több nyelven perfektné beszélő tanár úr nagyszerű élő történelem órát tartott gimnazista diákjainknak.

A 20. században volt a barna téboly (nácizmus, fasizmus) és a vörös örület (szocializmus, kommunizmus). Ha csak az áldozatok számát vesszük figyelembe, akkor a vörös örületnek mennyiségi értelemben sokkal több áldozata volt, mint az ugyancsak démoni barna téboly, de ennek ellenére az előbbi mégis sikeresen túlélni látszik a keserves történelmi katalizmust, és azt a döbbenetes tényt is, hogy egyrészt több mint 100 millió áldozata volt, másrészt a kegyetlenkedésekben elérték a vörös téboly követői a legembertelenebb mélységeket. Fájdalmas dokumentum jelent meg pár évvel ezelőtt „A Kommunizmus Fekete Könyve” címmel, mely sok száz oldalon – és különböző országokra nézve – mutatja be az áldozatokkal kapcsolatos adatokat, leírásokat. Az emberi aljasság alumulhatatlan.

Fekete Pál tanár úr előadásában kísérletet tett az eszmei és a megvalósult kommunizmus közti megkülönböztetésre, és amíg az első (eszmei) változatban látott pozitív dimenziókat, addig a másik (a megvalósult) esetében nem találhatott olyan pontot, amire azt lehetne mondani, hogy mégiscsak volt valami értelme annak a sok emberáldozatnak.

Fekete Pál tanár úr iránt felettébb nagy tiszteletet érzek, de ebben az esetben én úgy vagyok ezzel az eszmével is, hogy csak ízetlen filozófiai mosléknak tartom, s antropológiai értelemben az ember spirituális öncsonkítása, vagyis én az eszmében sem tudok semmiféle értelmet és értéket felfedezni, még ha milliókat fertőztek is meg vele. Mind a fajelmélet, mind az osztályelmélet elfogadhatatlan, és egyben elviselhetetlen számomra. A felsőbbrendű fajgondolata éppoly gyűlöletes ötlet, mint az osztály nélküli társadalom illuzórikus éstéveszmés álma.

A történelemmel szakértői szinten foglalkozó tanár úr megemlékezett a nácizmus és a kommunizmus együttműködéséről is, ami szégyene az európai kontinensnek. Ugyanis – adta elő a tanár úr – a kommunista Szovjetunió és a náci Németország 1939. augusztus 23-án – Molotov a vörösök oldaláról és Ribbentrop a barnák oldaláról – egy döbbenetes szerződésben megegyeztek Európa felosztásában. Szeptember 1-jén a németek megszállják Lengyelország nyugati, az oroszok pedig a keleti részét. A két izmus – kommunizmus és nácizmus – békésen osztoznak egy ország területén. A lengyel hadsereg hősi és értelmetlen módon harcolt a betolakodó németek ellen, pél-

dául lovassággal rohantak neki a német tankoknak, de nem volt mit tenniük, keletre kellett menekülniük. Úgy gondolták a lengyel tiszték, hogy az oroszoknál találnak menedéket a németek elől, így lett Katyn! 14 ezer lengyel tisztet gyilkoltak meg az oroszok. A kivégzéseket végrehajtó orosz parancsnok naplója megmaradt, és abban panaszosan írja, hogy az elavult, nehézkes lőfegyver miatt egészen kifárad a gyilkolásban az ujsa, jó lenne egy Browning pisztoly, mert akkor a napi 270 helyett 300 kivégzésre is képes lenne.

S ennek a katiny mászarlásnak az az egyik legborzalmasabb vonatkozása, hogy a kommunista történetírás éveken keresztül gátlástalanul azt hazudta, hogy a lengyel tiszteket a németek végezték ki. Mint minden hazugság, végül ez is lelepleződött. Kiderült, hogy a sok ezer lengyel tisztet az orosz kommunizmus hőhérai végezték ki.

Legvégül szólt még előadónk az 1956-os magyar forradalomról és szabadságharcról, az azt követő kádári megtorlásról, Mansfeld Péter kivégzéséről, sokak bebörtönzéséről, a sok szenvedésről. Most önmagáéről keveset beszélt Fekete Pál tanár úr, aki megjárta a poklok poklát, és élményét „Az utolsó szó jogán” meg is írta. Ezt a könyvet, a Püski Kiadónak köszönhetően, mi is kezünkbe vehetjük. Végül nagyon szépen szólt a magyar haza iránti szeretetről, és meghatódottan köszönte meg diákjaink élénk érdeklődését. Hiszen ritkán lehet ilyen egyenes tartású, tiszta szavú, határozott karakterű emberrel találkozni ebben a mi egyre hitványabb korunkban.

RIBÁR JÁNOS

Február 19-ei, csütörtöki összejövetelünk után szinte mindnyájan felvonultunk a templomunk Győry-termébe, ahol Gáncs Péter püspök úrral találkozhatunk. Ő szolgált az istentiszteleten, majd egy fórumbeszélgetésre vállalkozott. Itt Ribár János esperes úr töltötte be a házigazda szerepkörét. Másnap meghívásra 10-12 klubtagunk látogatott el a Hajnal Evangélikus Óvodába, ahol mi is részt vettünk a vidám, jó hangulatú farsangi ünnepségen. Jelen volt a püspök úr és kedves felesége, valamint az óvónők vezető most végző leányuk.

Újabb szomorúság ért bennünket, amikor meghallottuk hűséges tagunk, Györ-

gyi János bácsi halálhírét. Többen kísértük utolsó földi útjára.

Közel húszan voltunk klubunkból a Nők Ökumenikus Világimanapján, ahol Keveháziné Czégényi Klára lelkész nő hirdette az ígét. Megismerkedtünk a Panamai köztársasággal és az ott élő emberek helyzetével. Az imádságokat *Nők hitel a jövőért* címmel a panamai asszonyok fogalmazták meg.

Március 15-ei nemzeti ünnepünkön többen ellátogattunk iskolánk ünnepélyre, ahol Ribár János esperes úr tartott felemelő beszédet. Szintén az ünnep jegyében tartottunk szeretetvendégséget,

melyen figyelemmel hallgattuk dr. Kertész Botond fővárosi levéltáros színvonalas előadását *A protestánsok szerepe 1848-49-ben* címmel.

Örömmel készültünk a Fénysugár Klub megalakulásának második évfordulójára. Március 21-én vendégünk volt D. Dr. Harmati Béla ny. püspök úr és felesége. Szeretettel láttuk őket körünkben.

KOSZORÚS OSZKÁRNÉ

Gyógynövények, gyógyítás

Mottó: „Fűben-fában adta Isten az orvosságot.”

Az ateisták azt mondják, ha egyáltalán van Isten, aki teremtette az embert, és ha Ő olyan jó, akkor hogyan engedheti meg a betegséget? Erre egy régi „Füves könyv”-ből vett idézettel válaszolok: „Az Isten, bár megengedte a betegséget, figyelmeztetésül esendőségünkre, de egyben olyan növényeket [füveket, növényi részeket] is adott, amelyekkel ezek gyógyíthatók.”

„Fűben-fában az orvosság” – tartja a régi közmondás, s ez régi, igaz és bölcs mondás. Az ember a növényekben találhatta meg az első orvosságát és tovább keresi azokat a mai napig. A gyógynövényekről annyit biztosan tudunk, hogy használatuk eredete régebbi időkre nyúlik vissza, mint az ember írott története. Már az őskor embere is rátalált a gyógyító hatású növényekre, miközben táplálék után kutatott. Az idők folyamán megfigyelte, hogy van, amelyiktől csillapodik a köhögés, és olyanra is rátalált, amely a fájdalmát enyhítette vagy éppen hashajtó hatású volt.

A különböző növények gyógyhatásának ismerete hatalmat adott az ezt felhasználó ember kezébe, s gyakorlóit legtöbbször a vallási és szellemi élet vezetői lettek. Ősrégi szanszkrit iratokból megállapítható, hogy Indiában a növények ismeretét összekapcsolták a hit tanításával, és a gyógyítást szinte kizárólag gyógynövényekkel végezték. Így születtek meg a legelső gyógyszerekről szóló mítoszok és váltak részeseivé a vallásos szertartásoknak is. Így a babiloniak fedezték fel a cékla, a zsálya, a kökörcsin, a csirázó gabona stb. gyógyhatásait. A Római Birodalom bukása és a keresztyénség kialakulása után, mint általában minden tudomány, így a gyógyítás tudománya is a kolostorokban élt tovább, és főleg a szerzetesek, apácák foglalkoztak gyógyteák készítésével. De térjünk át napjainkra! 1974-ben Marie Pelt, a metzi egyetem professzora azt a megállapítást tette, hogy „a gyógynövények iránt az egész világon ismét élénk érdeklődés nyilvánul meg.”

A „régiek” már gyermekkorukban megismerkedtek a gyógynövényekkel. Mi már csak könyvekből tanuljuk, nem úgy, mint Bozó Istvánné, a „kenőaszszony” (Észak u. 16/A) vagy az idősebb Filcsik Mari néni (Major utca), akik az anyjuktól, apjuktól tanulták el, melyik fű a jó és mire használható. Az öreg Mari né-

ni még édesapámat is gyógyította, sőt fogát is húzta gyermekkorában. Érdekes, hogy nem mindegy az sem, mikor gyűjtjük a gyógynövényt, tartja a mágikus szabály. Például „a májusi pemetefűnek kétszer olyan nagy hatása van, mint a júliusié”. Sokan azt mondják, ez csak babona. Nem! Ez igazság. Ennek megértéséhez a szerves- és a biokémiát kell segítségül hívni. Ugyanis sok gyógyhatású vegyületnek, azonos elemi összetétele ellenére, kétféle alakja van. Az egyik a poláros fény síkját jobbra, a másik meg balra forgatja el (optikai aktivitás). A kétféle alak, bár összetételében azonos, biológiai hatása azonban nem egyenlő. Általában a balra forgató az aktívabb (hatásosabb). A természetben (növényekben), bár mindkettő típus egyaránt keletkezik, de nem egyforma mennyiségben. Az, hogy melyikből keletkezik több, például a kozmikus sugárzástól is függ. Ez évszakonként változik, ezért néha nő a keletkező balra forgató típus képződése, így a gyógynövény hatékonysága (ereje) is. Nem hagyható figyelmen kívül a növény kora sem. A „füves” emberek ezt a hatékonyságváltozást tapasztalatból tudják, hogy melyik időben lehet a jobb (hatásosabb) gyógynövényt begyűjteni. Íme, a tudomány igazolja a gyógynövényeknél a hatással és a hatékonysággal kapcsolatos tapasztalatokat. A következőkben lássuk néhány gyógynövény ismertetését!

Kamilla (*matricaria chamomilla*), azaz orvosi székfű. Fehér szirmú, közepén sárga fészekes virágában lévő 0,1–0,3% azulén illóolaja a hatékony. Gyógyszernek a teáját használják. Ehhez 2 kávéskanálnyi (száraz) virágot 2 dl vízben leforrázunk, 10 percig lefedve állni hagyjuk, majd leszűrjük. Ebből 1-1 csészényit éhgyomorral kell elfogyasztani. Nyugtató, görcsoldó, szélhajtó, fertőtlenítő, ezért seb- és toroköblögető tea is.

Káposztalevél (*brassica oleracea*) a közönséges fejes káposzta levele. A hordós káposzta sok C-vitamint tartalmaz. A régi tengerészek betegsége a skorbut (ínsorvadás) volt az egyoldalú táplálkozástól és a vitaminhiánytól. Am orsz tengerészeknél ez nem lépett fel, mert az étkezésükben szerepet játszó káposztát, hordós káposzta formájában vitték magukkal, és ezt fogyasztották. Más nemzetek tengerészeinél később, a citrom adagolásával szüntették meg a skorbutot. A gyomor- és nyombélfekély friss káposztalevél-kivonattal gyógyítható. Ehhez friss káposztalevelet némi vízzel összeturmixolunk és levet csinálunk. Ezt na-

ponta többször kisebb mennyiségben kell fogyasztani. A lé szokatlan ízét pár nap alatt meg lehet szokni. Általában 3 hét, de néha 5-6 heti kúra alatt eltűnik a fekély, mint ezt amerikai orvosok röntgennel igazolták. A fekélyt a káposzta C-vitaminja gyógyítja. Mivel ez a vitamin is tönkremegy a főzéssel, ezért csak a nyers, friss káposztalé a gyógyító. Ha közben puffadás állna elő, akkor kamillateát is kell inni.

Lándzsás útifű (*plantago lanceolata*), melynek van keskeny és széles levelű változata. A levélkivonata – például alkoholos áztatással – köhögést csillapít, baktériumölő, sebgyógyító hatású. Utóbbi az aukubintól van, ami a rinantin glikozida enzimati kus bomlásakor keletkezik. Ezért volt igaz a Mari nénié, hogy „a sebre csak útifüvet kell tenni”. Ezen kívül C-vitamint is tartalmaz. Ma már gyógyszerárban szirupként kapható (drága).

Levendulavirág (*lavandula officinalis*) Kellemes illóolaját kozmetikumokban használják, míg megszáritott világos szára, tüllzacskóban a szekrénybe akasztva, távol tartja a molyokat.

Macskagyökér (*valeriana officinalis*) 0,1–1% valeriansavat tartalmazó drog. Egérre emlékeztető szagú, így a macskákat vonzza. Ezért tudtuk Vitéz Jancsi barátommal a „Banya-Rózi néni” ablaka alá csalogatni a környék bagzó macskáit, az odalocsolt „tinctura valeriana” segítségével. Volt ám nagy nyivakolás! Íme, egy gyermekét diákcsíny és a „chemia” tudományának kapcsolata. Egyébként a macskagyökér ideges álmatlanságra és szívpanaszra használják.

Tályog- vagy Tároggyökér (erdélyi hérics, adonis transylvanicus). Az országunkban csak Orosháza–Csorvás és Csomorkány (Hódmezővásárhely) környékén található. E lelőhelyet a tatársánci ősgyepnél unokanagybátyám, Kiss István professzor fedezte fel.

„Régen az oláhok vásárokkor, piacon ezeket kiabálták: tárgyökér, tárgyökér. Ennyit tudtak magyarul, és a tarisznyájuk tele volt hosszú, fekete tárgygyökérről”. Elsősorban állatgyógyászatban használták. Nagypámnál is mindig volt az asztalában tárgygyökér. Amikor megállapította, hogy a disznó tárgygyos, azaz sárvizes (gennyes) a vére (sajnos nem tudom, miből állapította meg), akkor egy 2 cm-es gyökérdarabot kihegyezett, majd a disznó fülének lapjába árral lyukat szúrt és abba dugta a gyökér. Néhány nap múlva a disznó füle alaposan megdagadt, ki is fakadt és meg is győ- ➡

Március 15. (utolsó?) ünnepe és egy furcsa megfigyelés

A Hír TV-nek köszönhetően módomban állt megnézni, meghallgatni 1848. március 15-e alkalmából tartott megemlékezéseket, és egy különleges, számomra teljességgel érthetetlen megfigyelésre tettem szert. Mivel a Hír TV módszere az adások ismétlése, valamint magnófelvételt is készítettünk, ellenőrizhettem a megfigyelésemet, és az több mint furcsa. A címben csak annyit írtam le, hogy „furcsa”, de most, ahogy elgondolkodom a látottakon, inkább a megdöbbentő jelzót kellene alkalmaznom. De mit is láttam?

Most nem a beszédek tartalmára koncentrálok, hanem az ünneplő közönségre, ahogyan azt egymás után – a Hír TV ún. kommentár nélküli sorozatának köszönhetően – módomban állt látni. Már előszörre is feltűnt (az MTV 1-en), hogy a hivatalosnak szánt ünnepség sokadalma a múzeumkertben milyen közömbös, fád, rezzenéstelen arccal állt, várta az idő múlását. Eleinte nem is értettem, hogy miért van bennem a képeket látva súlyos, zavaró hiányérzet. Meglepett a közömbös sokadalom, amely a kerítésig úgy ahogy megtöltötte a múzeumkert kisebbik részét, ám a zavaró hiányérzetem akkor lett világos, amikor a Hősök terén, Budán a Várban és Miskolcon ünneplő – mindenütt hatalmas – tömeget láttam: az ünnepi beszédeket tartó rétorokat tapsok szakították meg, sőt nem egy esetben vaspaps volt a jutalom, és mindenféle mosolygó arcok és piros-fehér-zöld zászlók lengtek. Hangulata volt. Élet volt. A hivatalos helyen egy miniszter, egy főpolgármester is sokadalom előtt állt, de merev, kifejezéstelen arcok, és szinte semerre sem lehetett nemzeti színű zászlót látni. Majdnem az volt az ember érzése, hogy az ott állók csak kényszerből vannak ott,

és alig várják, hogy vége legyen a szövegelésnek.

Tehát ez a furcsa megfigyelésem, és érthetetlen számomra a kormánypárti szónokok előtti fád, érdektelen, közömbös arcú, merev tekintetű, taps- és zászló nélküli sokadalom. Ezzel szemben Áder, Orbán, Pokorni, Csurka stb. rétorok mosolygós, sugárzó arcú tömeg előtt szólhatnak, nemzeti színű zászlóerdő a fejek felett, láthatóan a beszélőre figyelő tekintetek, tetszésnyilvánítások, mint akik önként mentek oda és nagy figyelemmel kísérik a mondandókat. Nem hinném, ha nem a saját szememmel láttam volna az ünnepi alkalmak közötti feltűnő különbségeket. Óriási eltérés volt a közömbös halmaz és az ünneplő, tapsoló, éljenző, magyar zászlókat lengető sokadalom között.

Gyülekezetiünkben is volt megemlékezés

Az Evangélikus Egyházközség szeretetvendégség keretében ünnepelte 1848. március 15-ét, nagyon is tartalmas módon, az ünnepnapot megelőző vasárnap délután. A komoly tartalmat biztosította Dr. Kertész Botond tudományos munkatárs, aki abból a témából írta doktori munkáját, hogy „1848 és a Magyarországi Evangélikus Egyház”, s ez könyv alakban is megjelent, és a vasárnap délutáni előadás alkalmával megvásárolható volt. Szinte elkapkodták a rendelkezésre álló példányokat, ezért a nagy érdeklődés miatt még utánrendeltünk. Öröm volt számunkra, hogy az igen tartalmas előadást nagy létszámú gyülekezet hallgatta, mondható, hogy az Evangélikus Egyház – tudós előadást kapva – 2004-ben méltóképpen ünnepelte az 1848. márciusi eseményeket.

Az ünnep napján a Kossuth Rádióban 13.30-tól „az 1848-as szabadságharc evangélikus hőseiről” hallhattunk egy beszélgetést, ahol az egyik beszélgetőpartner szintén Dr. Kertész Botond tudományos munkatárs volt, a másik Dr. Fabiny Tibor egyháztörténész. A rádióadásból is nagyon érdekes és példaadó, lélekemelő dolgokat tudhattunk meg.

A címben megjelenő kérdőjellel zárójeles szó (utolsó?) csak arra utal, hogy ez volt az utolsó ünneplésünk önálló, független Magyarországgként. Jövő ilyenkor már uniós tagok leszünk. Természetesen a márciusi hősökre mi idősebbek akkor is emlékezni fogunk, de megvan annak a veszélye, hogy a hazafiság érzése – a közmopolitizmus javára – kopni fog. Aggodalmam csak azért fogalmazódik meg, mert – mint fentebb írtam – már az idén is láttam olyan sokadalmat, ahol nyoma is csak alig volt az ünnepnek. Halmazállapot volt, nemzeti színű zászlók csak a múzeum kerítésére felkötve, azokat lengette a fáradt szél, a kezekben semmi, a tekintetekben semmi, csak néma, passzív várakozás... Hogy a lelkekben mi volt, nem tudom, de az MTV 1 adta látvány elszomorított.

Jövőre is ünnepelni akarunk, magyarul, magyar hősökre emlékezve. S anyyi „szűk eblűség” megengedhető számunkra, hogy büszkén emlékezünk arra is, hogy Petőfi, Kossuth, Görgey is evangélikus volt, de e nagy nevek mellett még nagyon sok evangélikus ősrünk vette ki részét a szabadságharcból, hogyszebb jövője legyen a Kárpát-medencében élőeknek, magyaroknak és a többieknek. Istenhez könyörgünk hazánkért és békéért!

RIBÁR JÁNOS

gyult. A lónak a szügyébe dugták. Porrá törve és az abrakra hintve a teheneket gyógyították vagy a lebernyegébe szűrték bele.

Tengeri hagyma (*urginea maritima*) A Földközi-tenger mellékének növénye, amelyet gyógynövényként és patkányirtásra használnak. Nálunk szobaablakban nevelik. Régen gyógyszertárban volt kapható. „A hagyma egy levelét 1 deci pálinkába áztatni és ezt inni. 1 hétig issza valaki, a sárvíz odavan belőle.” „A hasa olyan mint a hordó, tengeri hagymától el-

múlt” (ascites, hasvízkór). Hasonló betegségekben nagyanyám, tengeri hagymával sikeresen gyógyította meg unokanagybátyámat. A patkánycsalétekbe aprított hagyma megöli azokat.

Íme, néhány gyógynövény és az azzal való gyógyítás. Meg kell jegyezni, hogy régen a gyógyszereszek is gyógynövényekből „sütötték-főzték” a kanalas orvosságokat, vagy extrahálták. Ezekből az extraháló (kioldó)szerektől volt aza tipikus „patikaszag”.

A mai gyógyszereket is a gyógynövé-

nyekből fejlesztették ki, és tablettákban kaphatjuk. Az is igaz, hogy sok gyógyszer van, amely a növényekben nem található (pl. penicillin). Mégis az egész gyógyítás a javasasszonyok tudományán alapszik.

Végezetül egy-két jó tanács: „Ne kísérletezzon öngyógyítással, ne használjon gyógyteát orvosának megkérdezése nélkül”. Ugye, hogy jó az Isten? Megadta a gyógyítás lehetőségét gyógynövényei és az emberi tudás révén.

Dr. KISS A. SÁNDOR

TALENTUMOK – Hírek iskolánk életéből

Bennük van a SZERETET

Fellapozom az Útmutatót. Február 21-én, a szalagavató napján így szólt az ige: „Megismertettem velük a Te nevedet, és ezután is megismertetem, hogy az a szeretet, amellyel engem szerettél, bennük legyen, és én is öbennük.” [Jn 16,26]

Egyházi iskolai szolgálatom 12 éve alatt már nem először csodálkozom rá a „szent véletlenekre”. Érettségi előtt álló fiataljaink – szívesebben használom azt a kifejezést, hogy gyermekeink – utolsó évében a tanév igéjét is Jézus főpapi imájából választottuk: „Nem azt kérem, hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól” [Jn 17,15]

Most, amikor ezzel a nevezetes iskolatörténeti eseménnyel, az első szalagavatóval elindult a visszaszámlálás, és közeledünk az év végi nagy megmérettetéshez, sokat jelentenek számunkra az igei üzenetek. Segítenek a visszatekintésben és az előrenézésben.

Ki tizenkét, ki négy éve koptatja iskolánk lépcsőit. A talentumok és a begyűjtött ismeretek minden egyes tanulónál más-más eredményt mutatnak. Mi hát a közös? Az, hogy megismerték a Te nevedet, és hogy bennük van a szeretet. Az a SZERETET, amely megőrzi őket a gonosztól. Vajon bizonyosan bennük van-e, vajon látszik-e rajtuk?

Felidézem a nyitó táncot. Magam előtt látom a csodálatos báli ruhás alakjukat, kedves, mosolygó arcukat. Azután a mókás, vidám jelenetet csibészes képükkel, és a végén az énekes bizonyágtételt, a hittel szóló vallomást az ég felé.

Igen, bennük van a SZERETET. Köszönöm Istenem! Köszönöm ezt a kegyelmet, hogy lelkész- és nevelőtársaimmal együtt így láthattuk őket. Hálát adok azért, hogy megőrizték őket is és iskolánkat is mindeddig, és hogy őrizni fogod ezután is.

Ettől a nevezetes naptól büszkén viselik végzőseink a gimnáziumi tanulmányok végének közeledtét jelző szalagot, melyet iskolánk pecsétje fog össze. Rajta az elődeinktől örökölt írás: „Sola fide”, egyedül hit által.

Kérem Isten, hogy ez a pecsét és rajta az írás pecsételje meg sorsukat. Sola Fide. Egyedül hit által boldoguljanak az életben és nyerjék el az örök életet.

JANTOS ISTVÁNNÉ

A 12. évfolyamosok búcsúzó beszéde

Kedves Tanáraink, Diáktársaink, Barátaink! Tisztelt Vendégek!

Amikor megkértek, hogy szóljak a 12. évfolyam nevében, sokáig gondolkodtam, hogy miről is kellene beszélnem. Elmondhatnám, milyen érzés volt itt tanulni, mennyien segítettek bennünket abban, hogy eljussunk idáig, de féltő, hogy akkor sablonszerűvé válna a beszédem, és nem tartalmazná valódi gondolataimat, amelyeket meg szeretnék osztani Önökkel, Veletek.

*A hajad olyan fekete, a ruhád oly fehér:
az ifjúság ígérete az élettel felér.
Ó, csal az ember élete! Ki tudja, mi nem ér?
Ruhád is lesz fekete, hajad is lesz fehér...*

A nagy német költő, Heinrich Heine gondolatai nyomán eszünkbe juthat, milyen fordulóponton állunk. Ez az első szalagavató az iskola történetében, és a mi életünknek is fontos eseménye.

Emlékeimben kutatva felidéztem a konfirmáció napját. Hónapokon keresztül készültünk rá, de igazán csak az istentiszteleten és azóta derült ki, hogy milyen fontos volt az a nap, az az időszak az életünkben. Új, fehér ruhát kaptunk, családkunk is velünk együtt örült – akárcsak ma.

A szalagavató is hasonlóan fontos pillanat az életünkben. Felkerül ruhánkra az a szalag, amely mindenki számára tagadhatatlanul jelzi: az érettségire készülünk.

Ahogy a konfirmációval a gyülekezet felnőtt tagjaivá váltunk, úgy lépünk most mindenki előtt a felnőtt korba. Fordulóponton állunk, itt vagyunk a célegyenesben. A tanulás időszaka lassan lezárul, elkezdődik a megmérettetésre való felkészülés. Egyedül azonban még mindig nem boldogulunk, erőtlenekek vagyunk. Eddig a pillanatig mindenben segítettek bennünket tanáraink és családkunk. Köszönjük, hogy ma este is részesei örömünknek, ünneplésünknek, és kérjük, továbbra is maradjanak mellettünk. Hiszen az elkövetkező hónapok izgalmai közepette nagyobb szükségünk lesz egy bátorító szóra, mint eddig bármikor.

Végezetül engedjék meg, hogy Juhász Gyula egyik versének részletével zárjam gondolataimat:

*Lehet, hogy gyenge még a hangunk,
Lehet, hogy léptünk még bizonytalan,
De indulunk, a szépet, jót akarjuk,
S érezzük, hogy hitünknek szárnya van.*

LASZLI BEÁTA

†

A 11. évfolyam köszöntője

Tisztelt Ünneplő Közönség, Kedves Szülők, Tanáraink, Tizenkettedikesek!

Keressünk meg emlékeink között két dátumot: 1998 és 2000 őszét. Ekkor kezdődött az, ami most a vége felé közeledik. A külső változás szembeűnő: gyerekekből felnőttékké váltatok.

Ez a folyamat törvényszerű, mindenképpen bekövetkezik, megállíthatatlan. Vessünk egy pillantást a belső változásra: lelkileg felkészültetek-e az életre? A biztos belső kapaszkodókra óriási szükségetek lesz, hiszen a világ nem marad változatlan a ti testi-lelki gyarapodásotok alatt. Reméljük, az együtt töltött években megtanultátok, hogy mindenkor hűen álljatok meg Isten és ember előtt. Isten előtt, akinek áldását, segítségét reggelente együtt kéritek. Az emberek előtt, hogy kellő tudással rendelkezettek, hogy elboldoguljatok a sok gonddal teli világban.

Mától beléptek a szalagot viselő diákok népes táborába, amiről mindenki látja, hogy érettek vagytok a megmérettetésre, akiket kicsit irigyelünk mi, a fiatalabbak, az utánatok következők.

A gimnázium diáksága nevében kérem életetekre Isten áldását, a megvalósításhoz kívánok jó egészséget, az érettségéhez sok erőt, kitartást.

BUGYI TÍMEA 11/6

Szalagavató

SOLA FIDE – 2004. február 21-e óta már nemcsak iskolánk pecsétjében olvasható a reformáció jelszava, hanem egy kis kék szalag fölött is, melyet büszkén viselnek az evangélikus gimnázium érettségiző diákjai.

12 éve új és új csodákat élünk át. 1992 augusztusában, az első általános iskolai tanévnyitó istentiszteleten apró gyerekek ültek a templom padjain. 2004. február 21-én, a szalagavató ünnepségen a felnőttkor küszöbén álló diákok léptek elé. És hogy mi minden történt azóta? Sokszor mondtuk már, hogy történelmi pillanatok voltak, amikor elindulhatott a hat-, majd később a négyosztályos gimnázium, amikor konfirmált az első évfolyam, amikor templomi vizsgákat tettek le, és amikor hónapról hónapra együtt voltak a gyülekezettel. Tanultak, kirándultak, versenyeztek, szerepeltek és közben észrevétlenül felnövekedtek.

Nagyszerű esemény volt ünnepségük. A díszterem zsúfolásig telt szülőkkel, testvérekkel, rokonokkal, ismerősökkel, tanárokkal és diákokkal – Gáncs Péter püspök úr pedig az előző napi főpróbán volt jelen. A maturandusok e népes közönség előtt tettek bizonyosságot hitükről, állhatatosságukról, arról, hogy mi mindent visznek magukkal. Vidám, mégis elgondolkodtató énekes-táncos produkciójuk mellett fényképek és videófilm segítségével mutakoztak be, mély nyomot hagyva mindenkiben. A béli hangulat felidézésére szép, fehér ruhás bécsi keringőt táncoltak, és közben nem tűnt el a mosoly az arcukról. Elegáns, méltóságteljes ünnep volt.

Olyan örömet és szeretetet vihettünk magunkkal a szalagavatóról, amely ki fog tartani az elkövetkező hónapokban, az érettségire való készülésben. Isten áldja a végzős diákokat és a mellettük állókat további életútjukon!

KILIÁN SZILVIA

A maturandusok névsora

12/4 osztály

Osztályfőnök:
Onea Mária

Bujdosó Hajnalka
Darnai Endre
Gavódi József
Kis-Horváth Ildikó
Koczka Szilvia
Laszli Beáta
Molnár Balázs
Molnár Kata
Pál Csaba
Tóth Viktória
Tóth Zsuzsanna

12/6 osztály

Osztályfőnök:
Fehér Borbála

Arany Mihály
Baji Zoltán
Bara Béla
Birkás Mónika
Bíró Attila
Bugyi Csilla
Csizmadia Ibolya
Hocz Kornélia
Horváth Éva
Hován József
Kálmán László
Kenéz Anikó
Kis-Horváth Orsolya
Kusnyarik Renáta
Lukács Gábor
Nagy András
Szemenyei Béla
Tarr Ádám
Tóth Adrienn

ÁLDOZATI VASÁRNAP

Egyházközségünk legfőbb testülete 2004. február 28-án úgy határozott, hogy a hónapok óta működésképtelen toronyóránk érdekében áldozati vasárnapot hirdet meg

2004. pünkösdjére, azaz május 30-án vasárnapra.

A városnak is szégyene, ha a templomai, és különösen is a műemlék temploma, nem megfelelő állapotban van. Főként a külföldi turisták nézik csodálkozva a halott toronyórát, és abból következtetéseket vonnak le. Sajnálatos, ha ezt a városért felelős személyek nem értik. Nem értik azt, hogy a templomok állapota híradás az idegenek és a külföldiek számára a település lelki-szellemi állapotáról. Természetesen az idelátogatók ezt nem mondják, annál sokkal udvariasabbak, ugyanakkor a lelki értelemben megtörténő ajakbiggyesztés mindennél többet mond.

Kéréssel fordulunk az egyházközség tagjai, a város vállalatai, vállalkozói, lakói felé, hogy segítsék az evangélikus egyházközséget abban, ha hozzá szeretne járulni a városképhez működőképes toronyórájával. Jelenleg a bekerülési összeg valamivel több mint fele áll a rendelkezésünkre, ezért is fordulunk a nyilvánossághoz segítségért.

Egyházi iskolák tehetséggondozó konferenciája Bonyhádon

A dunántúli katolikus és református iskolák, valamint az ország evangélikus gimnáziumai vettek részt 2004. február 27–29-ig Bonyhádon azon a konferencián, melynek a Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium adott otthont.

A résztvevők megismerkedhettek az egyházi iskolák nagy hagyományjalal bíró tehetséggondozó munkájával. A konferencia alap gondolata: mi a tehetség, ki a tehetséges, mi az oktatáspolitikai szándéka a tehetségekkel, léteznek-e tehetséggondozó programok, vannak-e átörökíthető elemek a tehetséggondozás terén a történelmi egyházak iskoláinak hagyományrendszerében? A válaszokat kiváló előadók nagyszerű előadásai szolgáltatták: Czeizel Endre orvosgenetikus, Dobos Krisztina és Kálmán Attila volt oktatási államtitkárok, gyakorló egyházi iskolavezetők, Dr. Korzenszky Richárd a tihanyi apátság perjele, Frenkl Róbert országos felügyelő, Szabados Tamás, az OM államtitkára.

„Van egy téveszme, hogy a lángelmét nem lehet elnyomni, az utakat tör magának. Csodát tör utat! Azt úgy el lehet nyomni és taposni, mintha ott sem lett volna.” Szentgyörgyi Albert Nobel-díjas kutató e mondatai 1973-ban hangzottak el, de ma is feltehetjük a kérdést: Vajon nem tűnnek el, nem vesznek feledésbe a kiváló adottságokkal rendelkező tehetségek? Erre válaszolt megnyugtató módon a konferencia. Részletes ismertetés hangzott el az Arany János Tehetséggondozó Program fontosságáról, melyhez a bonyhádi gimnázium is csatlakozott.

Iskolánkból 4 nevelő vehetett részt a konferencián: Főríz Ibolya, Csepregi Alicia, Tyukodi Rita és Fehér Borbála.

A bonyhádi élmények hatására vegyük számba a mi iskolánk tehetséggel megáldott tanulóinak versenyeredményeit. Fontos feladatunk a tehetséges tanulók felfedezése, gondozása, fejlesztése, ápolása, kibontakozása, támogatása. Ennek különleges színtere a különböző szintű versenyekre való felkészítés és az azokon való részvétel. A tehetséges tanulóknak nem csupán joga, de kötelessége is a versenyeken történő megmérettetés. 2004 januárjától diákjaink a következő eredményekkel képviselték iskolánkat:

Kölcsey Országos Versmondó Verseny:
Csizmadia Kristóf 8/6 III. hely
Lőrincz Leilla 11/6 II. hely

A Kölcsey Versmondó Versenyhez kapcsolódó rajzpályázat:

Major Hajnalka 9/6 III. hely
Zábrák Szilvia 10/4 III. hely
Ádám Éva 10/4 különdíj

Petőfi Versmondó Verseny:
Fülöp Sarolta 3. B III. hely

Megyei szóbeli angolverseny:
Farkas Ábel 5. A IV. hely
Ramuska Zoltán 6. A V. hely
Sipos Erik 7/6 VII. hely
Pápai Erika 8/6 V. hely

Városi szóbeli angolverseny:
Farkas Ábel 5. A IV. hely
Balog Edina 6. A VI. hely
Kozmer Vivien 7/6 VI. hely
Héjja Márk 8/6 V. hely

Városi szóbeli németverseny:
Glembóczky Aletta 5. B III. hely
Tóth Melinda 6. B IV. hely
Csizmadia Anna 7/6 II. hely
Greccsó Nóra 8/6 VI. hely

Megyei szóbeli németverseny:
Glembóczky Aletta 5. B I. hely

Kistérségi biológia verseny:
Szöllősi István Sándor 7/6 I. hely

Megyei Sakk (egyéni döntő):
Béres Bence 3. B I. hely

Városi Közlekedésbiztonsági Rajzverseny:
Rajki Renáta 4. A I. hely

Az Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny II. fordulójába jutott:
Lőrincz Leilla 11/6 angol nyelv
Arany Mihály 12/6 német nyelv

Az Országos Német Nyelvi Verseny II. fordulójába jutott:
Szöllősi István Sándor 7/6

Megyei meseíró pályázaton tovább jutott:
Vincze Délia 4. A

Ravasz Erzsébet Helyesírási Alapítvány:

A 6. osztályosoknak évente megrendezésre kerülő verseny díjazottja ezúttal Csizmadia Klaudia 6. A osztályos tanuló lett.

A keresztyén iskolák nemzetközi szervezete, az ACSI „Az értelem, a média és a kultúra megújulása címmel pályázatot írt ki középiskolás diákok részére. A pályázat nyertese Kenéz Anikó 12/6 osztályos diák lett, aki Los Angelesben képviselte a szervezethez tartozó magyar iskolákat.

Városi írásbeli németverseny:
Palacsik Kinga 5. A VI. hely
Szabó Szandra 6. B V. hely
Szöllősi István Sándor 7/6 IV. hely
Berta József 8/6 V. hely

Városi írásbeli angolverseny:
Farkas Ábel 5. A II. hely
Csizmadia Klaudia 6. A VII. hely
Kozmer Vivien 7/6 III. hely
Pápai Erika 8/6 II. hely

A versenyekre a következő nevelők készítettek fel a diákokat: Fülöp Béla, Nagy Sándorné, Csepregi Alicia, Jankov Ildikó, Siposné Szabó Ildikó, Zsótér Nikolett, Görbicsné Sente Judit, Mudráné Juhász Gabriella, Szabó Istvánné, Bacsrné Nagy Ildikó. Gratulálunk mindenkinek!

FEHÉR BORBÁLA

Másokért együtt (Gemeinsam für andere)

Bécsben megjelenő magyar nyelvű keresztyén lapnak neve ez: Másokért Együtt! Az ausztriai magyar ev. egyház áll a lap mögött, aminek lelke volt Szépfalusi-Wanner Márta nagytiszteletű asszony, okleveles fordító.

Az orosházi gyülekezet is emlékezhet Márta asszony alakjára, amikor 2002 tavaszán Antal Imrével és Ágnessel, a Bornemissza Társasággal együtt volt a vendégünk, s felejtetetlenül kedves alkalmakat köszönhetünk nekik.

Szépfalusi-Wanner Márta, az Úr áldott szolgálóleánya 2004. január 24-én, 69 éves korában elment az Úr Jézushoz, a férje után.

Az idei 3. szám a megemlékezések meghatározó szavait közli, köztük Ribár Jánosné írását, amivel méltó módon tiszteleg Márta asszony emléke előtt.

SZERKESZTŐSÉG

Városi Bibliaismereti Vetélkedő

2002 az olvasás éve volt, 2004-et pedig az evangélikus egyház vezetői nyilvánították a bibliaolvasás évének. De nemcsak ezért veszik kézbe a kis- és nagydíjak a Szentírást az Orosházi Evangélikus Általános Iskola és Gimnáziumban, hanem tanáraik, hitoktatóik, lelkészeik buzdítására is.

Évek óta hagyomány iskolánkban, hogy az egyházmegyei versenyt megelőzően Városi Bibliaismereti Vetélkedőt rendeznek. Ezen nemcsak az evangélikus iskola tanulói szoktak – nagy számban – részt venni, de más iskolákból is érkeznek jelentkezők. Így ebben az esztendőben a József Attila és a Vörösmarty Mihály Általános Iskola, illetve a Táncsics

Mihály Gimnázium és Szakközépiskola, valamint a római katolikus egyházközség is küldött csapatokat.

A verseny anyaga Lukács evangéliumának a korcsoportonként kijelölt részei voltak. Az 1–3. osztályosok azokkal a történetekkel ismerkedtek meg, amelyekből megtudhatták, hogy „Mi történt Jézussal?“, a 4–6. osztályosok az evangélium szakaszaiból arra kaptak választ, hogy „Mit tett Jézus?“, a 7–8. osztályosok kérdése pedig az volt, hogy „Miről tanítanak Jézus tettei és szavai?“.

A Bibliából való felkészülés mellett azonban más feladataik is voltak: illusztrációt kellett készíteniük, amelyekből kiállítás rendeztek a verseny ideje alatt,

egy kiválasztott jelenettel pedig még színesi képességeiket is próbára tették. De a próbát mindannyian kiállták!

A vetélkedő fogós kérdései váltakoztak a jelenetek bemutatásával, és csak a zsűri volt gondban, hogy a sok, színvonalasan felkészült csapat közül melyik a legjobb. A zsűrit ebben az évben is Lászlóné Házi Magdolna pusztaföldvári lelkész vezette, segítői voltak Forman Istvánné, Főrizs Ibolya, Tyukodi Rita tanárnők és Katona Beáta hitoktató. Ahogy a verseny, úgy a zsűri is ökumenikus összetételű volt: a három történelmi egyház – az evangélikus, a katolikus és a református felekezet is – képviseltette benne magát.

A versenyben első helyezést elért csapatok mind az evangélikus iskola tanulói közül állnak. A legkisebbek között holtverseny alakult ki az élen, az 1. B és a 3. A is kiválóan teljesített. A 4–6. osztályosok kategóriájában a 6. A – csupa lányokból álló – csapata nyert, a legnagyobbaknál pedig a 8/6 osztály vitte el a pálmát. (Közülük a legjobb csapatok képviselték Orosházát az egyházmegyei bibliaversenyen, amit Szarvason rendeztek meg, március 20-án.)

Két hosszú, fárasztó délutánon dőlt el az eredmény, de mindenki elmondhatta: megérte az izgalom, a sok-sok készülés, mert valóban gazdagodhattak általa. Például a szeretet parancsával is: „És amint szeretnétek, hogy az emberek veletek bánjanak, ti is úgy bánjatok velük.“

KILIÁN SZILVIA

A középso korcsoport nyertesei verseny közben

Húsvéti mélyrepülés – másnaposan

Ha csak tehetem, az ún. húsvét ünnepének (helyesebben feltámadás ünnepének) második napján nem szívesen ülök autóba. Ennek elsődleges oka a különböző járműveken közlekedő útitársak egy nem kis létszámú, de alkalmi módon felbukkanó csoportja. Látni őket kerékpáron, motoron, de – megdöbbentő módon – autóban is, volán mögött.

Azt is látni, hogy kora délelőtt még viszonylag elegánsan vannak felöltözve, de dél felé már kilóg az ing a nadrágból, és a nyakendő – ha volt egyáltalán – teljesen félrecsúszva, valamelyik váll irányában áll, és persze kilazítva a szorítókötés. Hát, locsolkodni már csak kell!

A jármű megy, csak nem igazán engedelmeskedik egyensúlyában bizonytalan gazdájának. Különösen a kerékpár „kellemetlen” jármű, mert azon művészi megtartani a nehezen kivívott egyensúlyt. A kis- és nagymotor még rosszabb, mert ott még pedálozni sem lehet, legfeljebb a sebesség fokozásával növelhető a kikezdett egyensúly. Sokkal könnyebb az autóban ülni, annak mégiscsak négy kereke van, biztonságosabban áll a talajon, nem dülöngél. S ha egy kanyarban mégis az ég felé állnak a kerekek, akkor az a húsvéti mulatság volt.

Még jó, hogy nemcsak ez van. Locsolkodás: valóban ünnep? Vagy csak mélyrepülés?

Istenhívők és istentagadók

Nagy tudósok és (helyes)írással küszködők

Többször is előfordult: mindegy miért, kaptam valakitől, valakiktől egy vagy több oldalas – kézi – leírást. Megértéssel néztem az ákombákom betűket, s a zavaró helyesírási hibákat, magyarázatot, felmentést is igyekeztem találni. Elviselem a múlt idő hiányzó „t” tagját, az „ly” és a „j” betű következetes elvételét, s az egyéb súlyos helyesírási hibákat. Még annak a kerge „e” betűnek a szeszélyesen önálló életét is elszenvedtem (pl. „nem-e megmondtam” a „nem megmondtam-e” helyett), mert mindent és mindenkit el kell fogadni úgy, amint van, helyesírási hibáival, téves mondatképzéseivel, és így tovább.

Csak akkor ütött szöveget fejembe a probléma, amikor többször is módodom és alkalmam volt e fentebb vázolt írástudománnyal rendelkezők véleményét meghallgatni Istenről, Úr Jézus Krisztusról, kereszthalálról, feltámadásról. Fájó szívvel regisztráltam ilyenkor, ha nem is mindig, a megvetés hangját, a megvető kézlegintés mozdulatát, s olykor még a tapintat teljes hiányát is el kellett könyvelni, s le kellett nyelni, hogy az illető vagy illetők mégiscsak egy lelkéssel állnak szemben, aki történetesen istenhívő és igeolvadó ember, és hisz Istenben, Jézus Krisztusban, a kereszthalál megváltó erejében, a feltámadás üdvözítő valóságában.

Szíven ütő mondatok, hitet és lelkészi hivatást sértő szavak... néztem az ákombákom betűket, az elképesztő helyesírási hibákat, és csendesen lenyeltem az istenhítet bántó szavakat, legyintéseket.

Samikor megkapom a hitetlenségnek ezeket a megnyilatkozó nyilait, olyan szívesen elmondanám, hogy az igazi nagy tudósok, főleg a világ összes Nobel-díjas fizikusa istenhívő ember volt, akik nem szégyelltek leborulni egy Teremtő és Megváltó Isten előtt, pedig ha valaki ismerheti a természet törvényszerűségeit, akkor leginkább ők, a fizikusok ismerhetik azt. Fizikusok, matematikusok, akik gyakorta tettek már nagyon szép hitvallásokat Isten létéről, bölcsességéről, szeretetéről.

Írással alig megbirkózók könnyedén jelentik ki, hogy Isten nem létezhet, hogy olyan nincs, illetve nem lehetséges, hogy valaki a halálból feltámadjon, és mondja, vallja ezt létének zsákutcájában, miközben zseniális tudósok, kiemelkedő szellemi nagyságok csodálatos bizonyágtételeket tesznek Istenről, s nemcsak létéről, hanem bölcsességéről, szeretetéről, sőt

mérnöki – azaz teremtésbeli – precizitásáról stb.

Kár, hogy nincs rá lehetőségem és kapacitásom, hogy magyarul is megjelenjen az a könyv, amelyik Németországban 1964-ben már a negyedik változatlan kiadást érte meg, s Bécestől Hamburgig sok-sok ezren vagy százezren olvasták, és melynek címe: Gottbekenntnisse moderner Naturforscher (Morus-Verlag, Berlin). Vagyis magyarul így hangozhatna a cím: „Modern természetkutatók Istenbe vetett hite”, illetve „Modern természettudósok Istennel kapcsolatos hitvallásai”.

Az első fejezetben tizenkilenc csillagász, fizikus, kémikus, mérnök nyilatkozik, közülük most csak a legismertebbeket említem: Fr. Dessauer, A. S. Eddington, P. Jordan, P. Kössler, M. Planck, E. Schrödinger, C. Fr. von Weizsäcker.

A második fejezetbeli huszonhat biológus, paleontológus, antropológus és etnológus közül is kiemelek egy-két nevet: H. Driesch, M. Hartmann, Jakob von Uexküll.

A harmadik fejezetben csak orvosok – huszonketten – nyilatkoznak, közöttük világhírű Nobel-díjas is: Alexis Carrel, továbbá Fr. Büchner, V. E. Frankl, V. E. Gebattel, R. Siebeck, valamint az a W. von Siebenthal, aki „a szent az orvosban” fordulatot fogalmazta meg. A könyv szerzője Hubert Muschalek, aki 1960. május 31-én írta meg az első előszót Berlinben, s az volt a kívánsága, hogy műve hozzájárulhasson korunk szellemi helyzetének javításához, mindenképp előtérbe, hogy felmutassa a tiszta istenhít értelmességét a hívő nagy tudósok segítségével, az ateista materializmus racionális megalapozatlanságát.

Milyen megrendítő: vannak az istenhívő nagy tudósok, és a (helyes)írással is, a helyes beszéddel is küszködők istentagadása. Nagyon fáj látni a kárhozatba rohanók sokaságát, de úgy látszik, és úgy tapasztalom, hogy Isten nem eged a tértésben, a misszióban semmiféle erőszakot vagy türelmetlenséget, csak a hűséges helytállást, amivel hitünket mindenféle nemes eszközzel igyekszünk közkinccsé tenni.

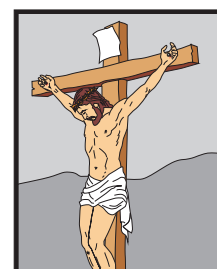
A könyvnek még egy nagy értékét szeretném kiemelni, a kb. 15 oldalnyi bevezetést, ami egy tudománytörténeti visszatekintést tartalmaz éppen azzal a szándékkal, hogy lássuk minden idők legnagyobbjait, hogy az istenhívők táborába tartoztak, s példaként néhányat itt is

megnevezünk az előszóból kiemelve: Leonardo da Vinci (1452–1519), Kolumbusz Kristóf (1446–1506), N. Kopernikusz (1473–1545), J. Kepler (1571–1630), I. Newton (1643–1723), és még Pascal, Gauss, Volta, Ampere, Maxwell stb. Kedvencem ezek között is Robert Mayer, aki az egyike az energia-megmaradás törvénye felismerőjének, és a távirat példázataival illusztrálja számunkra Isten létének szükségességét. Vagyis – írja 1869-ben – a távirat szövegét a vezeték közvetíti, de ki lenne olyan együgyű (einfältig), aki azt vélné, hogy a vezeték kémiai és fizikai funkciói hozná létre a távirat szövegét, s nem pedig egy értelmes lény, aki egy másik értelmes lény számára küldi. Ez az egész anyagvilág is olyan, mint egy távirat vezetéke, közvetíti a gondolatokat. A mi agyunk kiemelten is ilyen vezeték, Isten felé is, mások felé is, de onnan is felénk. „Teljes szívemből jövő meggyőződéssel kiáltom oda az egész világnak: a helyes és valódi filozófia nem is lehet más, mint a keresztyén vallás előiskolája.” (Forrás: T. Tóth: Mit offenen Augen durch Gottes Natur, Herder, 1931, magyarul: Nyitott szemmel Isten világában!)

S gondolatban újra visszatérek – a manapság a médiában oly sokszor hangoztatott kifejezéssel – a kisemberhez, az átlagemberhez, aki tudatlanságában oly könnyedén tagadja Istent, megveti a szent dolgokat, kerüli Istenházát, sabban az istentiszteletet, miközben a szellem, a tudás, a fény legnagyobbjai mélyen istenhívők voltak, és ma is azok.

Nem akartam senkit meggyőzni. Csak elgondolkodtam egy furcsa dolgon. S hátha még másvalaki – esetleg többen is – elgondolkodnak. S az elgondolkodás után velem együtt letérdelnek, és azt mondják: Én Uram és én Istenem. Hiszek Neked és Benned! A keresztben, a feltámadásban, a bűnbocsánatban, az örök életben... mert nincs másérdemes hit.

RIBÁR JÁNOS

Püspöklátogatás gyülekezetünkben

Istentisztelet, fórum, farsang, szalagavató

V idám óvodai farsang és derűs, de komolyságtól, kicsit meghatódottságtól sem mentes iskolai szalagavató főpróba vendége volt Gáncs Péter püspök (a MEE Déli Kerületének püspöke), valamint felesége és lánya 2004. február 20-án, pénteken. Előző napi, csütörtök délutáni érkezése után istentiszteleti szolgálatra is sor került 17 órai kezdettel, amikor is Lk 6,43-49 volt az igehirdetés alapigéje. A képszerűségben jól intonálható igeszakasz – és így az igehirdetés – egyik témaköre a jó, illetve a rossz gyümölcsöket taglalta, éreztetvén a jelképrendszer mély értelmét életünk összefüggésében. A másik témakör pedig a kősziklára, illetve homokra építkezés volt, megintcsak emberi életünkre alkalmazva a képet.

Fórum követte az istentiszteletet, amiben házigazdaként első kérdésem a tavaly szeptember eleje óta végzett püspöki szolgálat örömeire, nehézségeire vonatkozott. Mi volt az, amire számított, de nem úgy történt, és mi volt az, amire nem, de mégis bekövetkezett. Püspökünk két dolgot említett: amire számított, s nem valósult meg, hogy az örökölt konfliktushelyzeteket meg tudja oldani, és be kell ismernie, nem sikerült. S amire nem számított, de megvalósult, az az, hogy ilyen nagy örömet jelent majd számára a gyülekezetek látogatása.

A másik téma egy kicsit a mai magyar politikai valóságot érintette, vagyis az a bizonyos SZDSZ-es felvetés, illetve számító követelés került elő, hogy az egyházak hitéleti tevékenységét ezentúl kizárólag a hívők finanszírozzák. Ennek a kártékony és csak látszólag demokratikus felvetésnek a lényege nem más, mint továbbra is hangolni az egyháztól elidegenedett közvéleményt az egyházak ellen, s ez ugyancsak nem igazából illik bele az EU egészébe, különösen nem a németországi helyzetbe, ahol az egyházi adót az állam szedi be, majd utalja át az egyházaknak.

Ugyanis az egyházak nemcsak ún. hitéleti tevékenységet folytatnak, hanem az egyetlen olyan szervezeti rendszert képezik (összességében: keresztyénység), mely határozottan képvisel egy szilárd erkölcsi rendet.

Mellesleg az egyik hozzászóló – Dr. Kiss A. Sándor professzor – azt vetette fel, hogy a megfelelő helyen javasolni kellene, hogy a pártok se kapjanak állami támogatást, hanem „híveik” (a tagok) tartásuk el azokat, s fizessék ők a kampányukat.

Február 20-án, pénteken 9 órai kezdettel az óvodai farsangon vettünk részt vendégeinkkel. Nagyon aranyosak, kedvesek, édesek voltak a kisgyerekek, akik

különféle jelmezben énekeltek, táncoltak, játszottak, versenyeztek, süteményt ettek, üdítőt ittak. S nagyon finom fánk készült ebédre. Közben arról is alkalmunk volt beszélgetni, hogy távlati terv lenne az óvodai tetőtér megépítése, aminek elsődleges oka a „szitatető” a fejünk felett. A régi – 70-es évekbeli – szocialista építőipar tragédiája ez a tető, mert az állandó beázások miatt újabb és újabb réteggel kellett foltozni, s nem tudjuk, hogy megint mikorra dolgozza magát keresztül a víz, hogy azután veszélyeztessen bennünket. Így a nagy terv, álom: olyan tetőtér, aminek többféle funkciója lehet majd.

A kiadós, laktató ebéd után utunk az egyházi iskolába vezetett, ahol ekkorra már hetek óta a szalagavató izgalmaiban égett minden érintett. Főpróbára érkezünk: két 12. évfolyamos osztály készül egy ideje a „nagy napra”, és hogy minden szépen és jól menjen, a végzősök a fiatalabb diáktársak és persze vendégeink számára (amolyan főpróbaként) előadták az egész, több mint másfél órás műsorukat, amelyről csak szuperlatívuszokban lehet írni. Gáncs Péter püspök úrnak is nagyon tetszett a műsor, és érdekes gondolattal fejezte be az eseményt: Ez az érettségi csak egy lépés a teljes érettség felé! Istennél a teljes (be)érettség!

R.J.

Nagyheti események gyülekezetünkben

Szeretettel és külön felhívjuk az Olvasók figyelmét, akik még időben hozzájutnak a Harangszó újsághoz – s akiknek utólag kerül a kezükbe, azoknak is (a jövőre miatt) szeretnénk a szívükre helyezni –, hogy a *nagyhét*, amikor az Úr Jézus Krisztus minket megváltó szenvedésére emlékezünk, a keresztyénység nagyon fontos időszaka. Elkésérintő, ha tudatlanság és lelki vakság miatt tömegek mennek el közömbösen az örök élet megtisztító, megtartó és üdvözítő forrása mellett. Szegénnyé teszik evilági életüket, s eltékozzák örök életüket is. Ezért különleges hangsúllyal ajánljuk mindenki figyelmébe nagyheti alkalmainkat:

- *április 4. (virágvasárnap)* Az Úr Jézus jeruzsálemi bevonulásának ünnepe: 10 órakor istentisztelet.
- *április 6. (nagykedd)* 17 órai kezdettel művészettörténeti előadás az Úr Jézus Krisztus szenvedéseiről (lásd a 22. oldali meghívót).
- *április 8. (nagycsütörtök)* 18 órakor az úrvacsora szentségének ünnepe.
- *április 9. (nagy péntek)* Jézus Krisztus kereszthalálának emléknapján két alkalommal is megjelenünk a feketébe öltöztetett templomban: először a 10 órai istentiszteleten, másodszer a 18 órakor kezdődő passió-előadáson (ifjúsági gyülekezet).
- *április 11. (vasárnap, feltámadás ünnepe)* 10 órakor istentisztelet. „Ezek pedig azért írtattak meg, hogy higgyétek: Jézus a Krisztus, az Isten Fia, és e hitben életetek legyen az ő nevében.” [Jn 20,31]
- *április 12. (hétfő, feltámadás ünnepe)* 10 órakor istentisztelet. „Ezt azért írtam nektek, akik hisztek Isten Fia nevében, hogy tudjátok: örök életetek van.” [1Jn 5,13]

Még egyszer... a Tilos Rádióról

Nemrég hallottam a Kossuth Rádió adásában az alábbi hírt: Az ügyészség megszüntette a vizsgálatot a Tilos Rádió ellen, mert nem történt közösség elleni izgatás. Az a bizonyos karácsonyesti felhívás a keresztyének kiirtására nem volt gyűlöletkeltő.

Őszintén mondom, amikor ezt a hivatalos kommunikációt meghallottam, jó időbe telt, míg fel tudtam fogni, mit is mondtak. Nem akartam hinni a fülemnek. Azt megértem, hogy a bűnös vétkeiket a védelem mindig kisebbíteni akarja. De azt, hogy hivatalos szerv, melynek kötelessége a szélsőséges indulatok semlegesítése, a törvények betartatása, hogy hozhat ilyen határozatot?

Nehéz megérteni, egy közpénzen működő rádió hogyan tehet közzé ilyesmit? S majd az illetékes szerv azt szentesíti, elismeri, sőt, törvényesíti. Megdöbbenem, hogy ilyen terrorista felhívás megfogalmazható, közmédiium azt közhírré teheti. Éppen most, 2003–2004-ben, amikor a világ a terrorizmusról beszél, sőt már nyíltan háború folyik ellene, itt, kis hazánkban egyes csoportok uszítanak a terrorizmusra.

Sajnos egy SZDSZ-es országgyűlési képviselő szájából elhangzott még olyan kijelentés is, hogy az, ami ma folyik a Tilos Rádió ellen, az nem más, mint a sajtószabadság megsértése. Az ilyen felhívás védelmezése pedig a terrorizmusra való felhívás! Történik ez pedig ott, ahol a leg-

utóbbi népszámláláskor a lakosság 72%-a vallotta magát valamely egyházhoz tartozónak. Ma sokat beszélnek egyesek arról, hogy nálunk rasszizmus van. Valóban, az, amit ez a rádió sugallt, az nem más mint rasszizmus. Általánosít, kizár, kirekeszt, halálra ítél, elpusztítja a többséget. A milliókat általánosítja, a bűnös népfogalmát hirdeti.

Nem tudom, mit tenne ez a törvényhozó testület, ha e kijelentés arra hívtatna fel, hogy ki kell irtani az ország legnagyobb kisebbségét, vagy azt a felekezetet, mely az évszázad során oly sokszor volt szenvedő alanya az alantas indulatoknak? Nem tudom megérteni, hogyan lehet ilyen mérhetetlen gyűlölet az emberi szívekben? Elhangzott, hogy a Tilos Rádió bemondója részeg volt. Ez nem mentés! Az köztudott, hogy a gyerek és a részeg ember igazat mond. A részeg is azt mondja ki, amit józanul hisz. A részegség nem enyhítő körülmény, sőt súlyosbító. Nehéz felfogni az ilyen és ehhez hasonló megnyilvánulásokat, bármely oldalról jönnek is. Miért kell még mindig a sok vér és szenvedés? Miért kell a könnyek végtelen árja? Hogy elmossa a szebb jövőbe vetett hitet, reményt? Miért kell gyűlölni, ölni? Miért a halál, a pusztítás és pusztulás?

Olyan rövid az élet. Olyan hamar eltelik, ami számunkra adatott. Miért kell az embernek ezt az időt pokollá tenni? Miért teszi szenvedésekkel teli az életet, a saját

életét? Lehetne szeretetteljes, csakis a jót és a szépet megvalósítandó módon élni. Akinek boldogság volna a könnyet letörölni, és az arcokra mosolyt fakasztani. Miért nem így próbájuk élni azt a néhány évtizedet, amelyet számunkar Isten rendelt?

Mennyivel szebb volna a földi életünk, ha nem a hibát keresnénk egymásban, nem azt, ami elválaszt, hanem azt, ami összeköt. Szomorú, hogy ez manapság nem így van. Szomorú, hogy a 21. században a középkor szelleme kísért. Még mindig kiirtani, megölni, megalázni a cél. Nem volt elég az elmúlt évszázad borzalmaiból? Valamikor azt gondoltuk, azért van ez így, mert az ember buta, iskolázatlan. De ma, amikor az ember már művelt, a világűrben jár, eljut a Holdra, még ma is egymást falja fel. Nagyon szomorú, hogy most, amikor olyan sokat beszélünk a demokráciáról, az árkok betemetéséről, azt kell látnunk, hogy még többet tesznek az árok kiásásáért – közpénzen. Sajnálatos, hogy a sokat emlegetett esélyegyenlőség mennyire hiánycikk lett. Hiánycikk, mert úgy van, amint a régi mondás mondja: Amit szabad Jupiternek, nem szabad a kisökörnek.

Befejezésül csak annyit: mi keresztyének vagyunk. Mindent megbocsátunk, elfelejtünk. Bízunk Istenben, s alázattal valljuk Krisztussal: Bocsásd meg nekik, Uram... nem tudják, mit cselekszenek.

CZIKORA LAJOS

MEGHÍVÓ

2004. április 6-án 17 órától

BELLA RÓZSA

*Pilinszky-díjas tanár, grafikusművész,
a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének tagja,
a Táncsics Mihály Gimnázium volt diákja (1966–1970)*

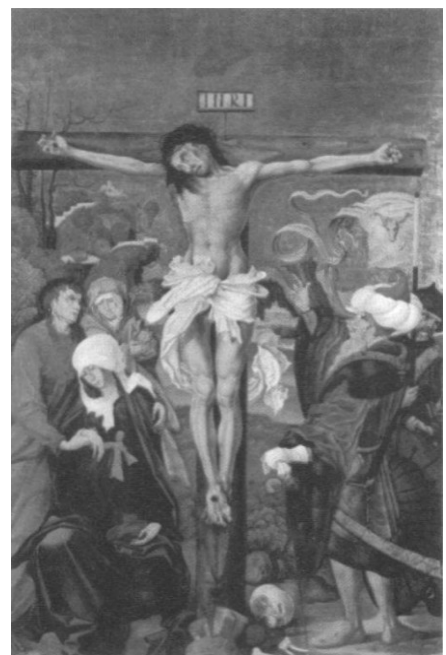
művészettörténeti előadást tart, diaképes vetítéssel

JÉZUS KRISZTUS ÁBRÁZOLÁSA A KÉPZŐMŰVÉSZETBEN

címmel az evangélikus templom Győry-termében

A GETSEMANÉ KERTTŐL A KÁLVÁRIÁIG
Jézus elarulása, megalázása és a keresztút
Jézus Krisztus keresztre feszítése

*Az előadás során Giotto, Nicola Pisano, M. Grünewald, MS mester,
Hieronymus Bosch, Dürer, Rembrandt, Rubens, Doré, Munkácsy Mihály, Salvador Dali,
Picasso, Molnár C. Pál, Kondor Béla... alkotásainak elemzésére kerül sor.*

Gyülekezeti krónika

Összeállította: Ribár János szerkesztő

Presbiteri gyűlés leánygyülekezetben

2004. február 14-én, szombaton 15 órai kezdettel Szentetornyán, az ún. leánygyülekezetben is megtartottuk a 2003-as esztendő zárszámadását és a 2004-es év költségelirányzatát. Nagy tervünk a templom tornyának, az ottani két épület tetőzetének a rendbehozatala. Saját erő nem lévén központi támogatást kellett kérnünk, és az egyházmegyén keresztül sikerült megkapni a szükséges összeget ahhoz, hogy az utolsó pillanatban megmentjük a nagy, elrozsdásodott toronykupolát. A leánygyülekezetekkel kapcsolatosan nagy reményességünk, hogy 2004. augusztus 1-jétől ismét lesz helyben, Szentetornyán lakó lelkész.

Presbiteri és képviselő- testületi ülés az anyaggyülekezetben

Az orosházi anyaggyülekezetben 2004. február 28-án került sor a presbitérium és a képviselő-testület ülésére, ahol szintén a 2003-as esztendő zárszámadása és az idei év költségelirányzata volt a téma. Számvevőszék, gazdasági vezető, könyvelő – a pénzzel tisztességen, törvényesen és korrektül kell bánni. Elszámolással tartozunk nemcsak földi ítések előtt, de a nagy Bíró előtt is azon az utolsó napon, az ítélet napján.

Örvendetesnek tekinthető, hogy a nehezedeő gazdasági helyzet ellenére a gyülekezeti tagoktól kapott anyagi támogatás inflációkövetően növekedett az elmúlt esztendőben. De így is igen takarékos beosztással és nagy odafigyeléssel kell élnünk, hogy terveinket megvalósíthassuk, így például épületeink tetőzete jelent nagy gondot, illetve a toronyóra. A gyűlés úgy határozott, hogy 2004 pünkösdjére áldozati vasárnapot hirdetünk meg a toronyóra érdekében (lásd 17. oldal). Abban bízunk, hogy lesznek olyanok is, akik pusztán a város iránti szeretéből készek adakozni a toronyórára.

Gyülekezeti delegáció

2004. március 1-jén, hétfőn este találkozott egymással először – ebben az értelemben – a Finnországba készülő gyülekezeti delegáció. Június 28. és július 5. között egy hetet töltünk a finn testvérgyülekezetben, Tampere–Hermelében. Nem minden gond nélküli az előkészület, ugyanis az útiköltséget mindenki maga fizeti, ami tetemes összeg: csak a repülő-

jegy 80 ezer forint. Tamperében már a vendéglátóink szervezik a programot, és az ő vendégszeretetüket élvezzük. Félve gondolunk arra, ha így halad tovább a hazai gazdasági helyzetünk, illetve az állandóan hangoztatott remek makrogazdasági helyzet mellett egyre szegényebbé válunk, akkor képesek leszünk-e majd 2 év múlva vendégül látni a finn testvéreinket? Az is igaz, hogy az Úr Jézus szerint elég minden napnak a maga baja (ez évekre is alkalmazható).

Gyülekezetvezetők találkozója Bonyhádon

2004. március 5–7-ig háromnapos összejövetel helyszíne volt az ottani evangélikus iskola kollégiuma, ahová meghívást kapott a Déli Egyházkerület összes gyülekezetének a vezetősége, s ahol tartalmas, érdekes alkalmakat élhettünk át. Mindvégig jelen volt az összejövetelen a kerületi elnökség is, azaz Gáncs Péter püspök és Szemerei Zoltán kerületi felügyelő. Az 5 egyházmegyéből mintegy 200 résztvevő jelent meg. A miénkből, azaz a Nyugat-Békésiből 34 fő vett részt, az orosházi gyülekezetből 6 (e sorok írója és felesége, valamint Koszorús Oszkár egyházmegyei felügyelő és felesége, a Fénysugár Klub vezetője, Jantos István gyülekezeti felügyelő és Madarász Géza másodfelügyelő), illetve a szentetornyai leánygyülekezetből 1 fő (Petrilla László gondnok). Felvetődött annak lehetősége, hogy 2005-ben esetleg az orosházi gyülekezet szervezi, illetve rendezi meg ezt a találkozót.

Felhívás és hivatás

Szeretettel kérjük ebben az esztendőben is az anyagi támogatást, amelynek három formája van:

- a gyülekezeti tagságot is biztosító egyházi járulék (ennek összege a bevételeink 1%-a);
- alkalmi adományok, Isten Lelkétől megérintett szívünk szerint;
- az istentiszteleti offertórium (perselypénz), ez szintén szívünk függvénye.

A Szentírásban olvasható a következő tanítás: „Tudjuk pedig, hogy aki szűken vet, szűken is arat, és aki bőven vet, bőven is arat. Mindenki úgy adjon, ahogyan előre eldöntötte szívében, ne kedvetlenül vagy kényszerűségből, mert »a jókedvű adakozót szereti az Isten«. Az Istennek pedig van hatalma arra, hogy minden kegyelmét kiárássa rátok, hogy mindenütt

mindenkor minden szükségessel rendelkezetek, és bőségben éljétek minden jó cselekedetre.” [2Kor 9,6–8]

Minden jóhiszemű felebarátunk számára szeretnénk világossá és érthetővé tenni, hogy nem „a papok számára kell fizetni”, vagyis a befolyt pénzt nem a lelkészek kapják, hanem ebből kell tatarozni az épületeinket, fizetni a mindenki számára ismert rezsit és az alkalmazottak, valamint a lelkészek fizetését is.

Különösen az épületeink állapota jelent súlyos terhet a gyülekezeti költségvetés számára. Egyelőre csak elvben tervezzük a Thék Endre utcai gyülekezeti ház tetőzetének felújítását, amely a jelenlegi árak szerint is kb. 8-9 millió forint körüli összeget jelent. Sajnos ekkora beruházásra nekünk évekil kell készülnünk.

Ugyancsak nagyon sokba kerül templomunk fenntartása. Ebben is csak magunkra számíthatunk. Noha a városnak ez az egyetlen műemléképülete, mégis egyetlen fillér támogatást sem kapunk sehonnan erre. Pedig vannak, akik szeretnek büszkélkedni ezzel az épülettel, s mi szívesen vesszük, ha akár osztrák vagy svájci nagykövet, attasé vagy bárki látogatást tesz benne.

Azt pedig sem szellemi, sem más értelemben nem minősítjük, hogy vannak olyan hivatalos városismertető kiadványok, amelyekben nem kap szerepet, vagy csak mellékeset a település egyetlen műemléke, az evangélikus templom.

Konfirmációi vizsga

2004. április 24-én délelőtt lesz ez az alkalom, a konfirmációi istentisztelet pedig másnap, április 25-én, vasárnap 10 órai kezdettel. Mind a vizsgára, mind az istentiszteletre hívjuk és elvárjuk a gyülekezet tagjait.

Kerületi missziói nap Pakson

Szeretettel felhívjuk a figyelmet arra, hogy 2004. május 28-én, szombat délelőtti kezdéssel kerül sor a Kerületi Missziói Napra Pakson. Még mi is várjuk a pontos programot, de léleekben (Lélek által) már készülhetünk rá. Szándékunk, hogy legalább egy busszal menjünk erre a hagyománnyá vált alkalomra.

Településünk alapításának gyülekezeti ünnepe

2004. április 18-án a 10 órai istentisztelet után Koszorús Oszkár helytörténész és egyházmegyei felügyelő ünnepi előadására kerül sor a templomkert emlékparkjában.

Repertórium

A 10 éves Orosházi Harangszó újság repertóriumja készülöben van, terveink szerint április második felében jelenik meg, tanulmányokkal kiegészítve.

NÉPEGYHÁZI HÍREK

Összeállította: Pleskó Józsefné

TEMETÉSEK (2004. február 6–2004. március 8.)

Madarász Pál (83) · Dimák József (61) · Szita Istvánné Kocsis Julianna (91) · Árvai Zsuzsanna (75) · Pataki Kálmánné Bohus Anna (88) · Csepregi László (62) · Sitkei Antal (77) · ifj. Kovács József (53) · Heckel Dezsőné Takács Margit (89) · Antali Sándor (87) · Györgyi János (84) · Varga Sándor (76) · Végi Antalné Hovorka Mária (82) Kardoskút · Rédei Ilona (73) Pitvaros · Ilovszky Sándorné Blaskó Erzsébet (83)

A VILÁG PEDIG ELMŰLIK [...] DE AKI AZ ISTEN AKARATÁT CSELEKSZI, MEGMARAD ÖRÖKKÉ. [1Jn 2,17]

ADOMÁNYOK AZ „OROSHÁZI HARANGSZÓ” ÚJSÁGRA

2004. február 5–2004. március 16.

Németh Bálintné	1000 Ft
Pál Istvánné	1000 Ft
Vargáné Csizmadia Ella	1000 Ft
Bor Károlyné	1000 Ft
Horváth Ádámné	1000 Ft
Horváth Andrea	1000 Ft
Horváth Éva	1000 Ft
Szabó Erzsébet	2000 Ft
Kátai Mihályné	1000 Ft
Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium	5000 Ft
Cziráki Arnold József	1000 Ft
Szemenyei Ferencné	1000 Ft
Szabó Jánosné	500 Ft
Éliás Dávid és neje	1000 Ft
Szalay Judit	500 Ft
Török Lajos	845 Ft
Tóth László	2000 Ft
Dr. Horváth Antal	5000 Ft
Benkő Barna	2000 Ft
Szabó Józsefné	3000 Ft
Sonkolyos Dezső és neje	1000 Ft
Herczeg Jánosné	1000 Ft
Czikora Lajos és neje (Kardoskút)	1000 Ft
Szász Zoltán	2000 Ft
Kovács Tiborné és Kovács Tímea	1500 Ft
Dr. Misurda Mihályné	2500 Ft
Kovács Máténé	1000 Ft
Törös Antalné	500 Ft
Csete Sándorné	2000 Ft
Bérczes Elemér és neje	2000 Ft
Jankó Lajosné	1000 Ft
Faludiné Szita Margit (Budapest)	500 Ft
Topcsiov Ferenc (Budapest)	1500 Ft
Dr. Fehér Dezsőné Dr. Ravasz Magda (Budapest)	2000 Ft
Gáspárné Holeccka Jolán (Budapest)	2000 Ft
Dr. Szekulesz Ágnes (Budapest)	1000 Ft
Csákó Gyuláné (Budapest)	3000 Ft
Breboszky Gyula (Budapest)	2000 Ft
Név nélkül, de Istennél tudva lévő két testvértől	6000 Ft

Szokásos igei alkalmaink és istentiszteleteink

- Minden vasárnap 9 órakor gyermek-istentisztelet a Győry-teremben.
- Minden vasárnap 10 órakor istentisztelet.

Leánygyülekezetek:

- Kardoskút: minden vasárnap 14 órakor istentisztelet.
- Szentetornya: minden vasárnap 8.30 órakor istentisztelet.
- Rákóczi-telep: a hónap utolsó vasárnapján 8.30 órakor istentisztelet.
- Csanádapáca: minden vasárnap 10.30 órakor istentisztelet.
- Monori tanyák: minden hónap első vasárnapján 14 órakor istentisztelet a könyvtárépületben.

Hétköznapi alkalmak az anyagyülekezetben, Orosházán:

- Minden kedden és pénteken 8 órakor reggeli áhítat.
- Minden csütörtökön – április 1-jétől – 18 órai kezdettel istentisztelet, utána imaközösség.
- A Fénysugár Nyugdíjas Klub tagjai minden kedden és csütörtökön 14 órától vannak együtt a gyülekezeti ház belső termében.
- Szombat délutánonként tartjuk az ifjúsági alkalmakat, általában a fiatalokkal megbeszélve az időpontokat.

Rövid híradás az előttünk álló gyermek- és ifjúsági programokról

- Idén szeretnénk a kisgyermekkel együtt készülni a húsvétra, ezért március 27-én 14 órától játszóházba hívnak minden érdeklődőt, aki szeretne valami szépet alkotni.
- A kicsit nagyobb ifjakkal ebben az évben is készülünk a nagyhét eseményeire, méghozzá *passió-előadással*. Krisztus szenvedésének történetét azonban ezúttal nemcsak Orosházán, hanem más városokban is elmondjuk. Így április 4-én 17 órakor Szegeden, április 7-én 18 órakor Hódmezővásárhelyen, április 9-én 18 órakor pedig Orosházán adjuk elő.
- Április 17-én Egyházmegyei Ifjúsági Napra kerül sor gyülekezetünkben. A program délelőtt 10 órakor kezdődik áhítattal. A nap témája: a nyitott ajtó. Gazdag programmal várunk minden érdeklődőt, aki fiatalnak érzi magát.
- Előzetes: augusztus 21–27. között ifjúsági tábort szervezünk Órimagyarósdra a 12–16 éves korosztálynak. A részvételi díj kb. 7000 forint lesz.

Isten áldása legyen terveinken, programjainkon és a húsvéti ünneplésünkön!

NAGY ERVINNÉ
lelkész